

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyitási közlemények
merálispodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 72. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 30.

Három mandátumot!

Arad város központi választmánya ma látta el záradékkal az 1918. évre érvényes képviselőválasztók névjegyzékét. A névjegyzékből kitűnik, hogy Aradnak ma több, mint 8000 választója van, majdnem kétszer annyi, mint a legutóbbi képviselőválasztás idején volt. A régi választói számarányok körülbelül megfeleltek annak az országos normának, mely egy képviselőre, mintegy 4000 választót juttat, s bár az ország igen sok választókerületében ez a szám lényeges változást szenvedett: Arad választóinak száma megfelelt a középátlálynak. A Tisza-fele választási törvény nagy haladást mutat a jogkiterjesztés terén. A mint a következmények mutatják, csaknem kétszeresére emelte Arad választóinak számát. Az egész ország területén pedig körülbelül 60%-os az emelkedés. Természetes tehát az a tervezet, hogy ennek az emelkedésnek megfelelően ezentúl Arad két képviselőt küldjön a parlamentbe.

Kérdés azonban, hogy a most bekövetkezett új helyzetnek megfelelő-e ez az elosztás? Mert az új demokratikus választói törvény újabb jogkiterjesztései folytán egészen más helyzet fog előállni. Nem 8000 választóra kell számítani, hanem legalább is 12000-re. Képviselheti-e e nagysámu választót két országgyűlési kiküldött? Nem volna-e természetesebb, ha Arad e számnak megfelelően legalább három képviselőt küldene a parlamentbe? Nem ismerjük még a választó kerületek beosztásának tervét, de félek, hogy Arad nem tartozik azok közé a városok közé, melyeknek kettőnél több képviselőt szántak. Több jeltől következtetjük ezt, melyeket egyelőre nem tartunk opportunusnak felemlíteni. De már most is szeretnők felhívni a város vezetőségét, hogy ebben az irányban tegye meg a szükséges lépéseket. Hiszen minden komolyan gondolkodó magyar ember előtt, az új választói törvénnyel kapcsolatosan — egy hatalmas gondolatnak kell lebegni s ez a **magyarság jogainak védelme**. Ezt pedig a törvény tervezői azzal érhetik el, a legbizonyosabban, ha a magyar vidéknek és a magyar városoknak mennél több mandátumot juttatnak.

A kerületek új beosztásának tervezői bizonyára szigorú statisztikai számadatok alapján fogják az új képviselői zónákat kijelölni, kérdés azonban, nem kell-e Aradon speciális viszonyokat is tekintetbe venniük. Arad választói az új tervezet szerint főleg a munkássággal fognak megszaporodni. Ez a munkástömeg pedig minden dicsőreget és figyelmet megérdemel. Kevés város van, melynek olyan öntudatos, de megbízható, jogot követelő, de magyar érzelmű munkássága volna, mint éppen Aradnak. Ez az öntudatos komoly elem a legjogosabban igényt tarthat arra, hogy számarányának megfelelően beleszóljon a közügyek intézésébe. Ha csak két mandátuma lesz Aradnak, sem a

polgárság, sem a szociálista munkások képviselése nem lesz tökéletes. De nem lesz tökéletes a kulturális arány sem, mert minden demokratikus gondolkodásunk mellett is lehetetlennek tartjuk, hogy aszomszédos kulturáltanabb népességű területekkel szemben Arad mellőzést szenvedjen.

Nem tárgyal az entente a békéről.

— Wilson válaszol az oroszoknak. —

A francia kamarának viharos ülése volt. A bresztlitovszki béketárgyalások sikere nyilván megzavarta az entente kormányának számítását. Tehetetlenségében Pichon a régi, jól ismert frázisokat hallatta ismét. Előbb győzni — aztán beszélünk a békéről, mondotta — A szociálisták azonban nem maradnak tétlenül, azt követelik, hogy az entente vegyen részt a béketárgyalásokon. Részletes tudósításunk itt következik:

(Telefon.) Páris. (Havas-ügynökség.)

Augagneur és Sembat interpellációjára adott válaszában Pichon külügyminiszter ezeket mondotta:

— Az oroszországi események az Egyesült-Államoknak a háboruba való belépésével együtt a világháború legfontosabb eseményei. A mostani orosz kormány lehetetlenre tette a szövetségeseknek az Oroszországgal való hivatalos viszony fenntartását. Hála a bolsevikieknek, Oroszország ma teljes feloszlásban van, Németország igyekszik az orosz katonai hatalom elpusztításának művét folytatni és örvényt támasztani Oroszország és szövetségesei között.

— Hadicéljaink világosan körvonalazva vannak minisztereink ismételt nyilatkozataiban és a parlament által elfogadott napirendekben: Előbb győzni! (Élénk helyeslés.) Elzász-Lotharingia garancia az állandó békének. Azon a napon, amelyen közvetlenül fognak ellenségeink hozzánk fordulni a béke ügyében, azokat szövetségesekkel együtt nyomban meg fogjuk vizsgálni. Az ilyen indirekt békejavaslat azonban, amilyen Breszt-Litovszkban hangzott el, ne mérdemli meg, hogy megfontolás tárgyává tegyünk. Vagy célhoz vezetnek a breszt-litovszki tárgyalások és akkor ez Oroszország kapitulációja lesz, vagy pedig meghiusulnak ezek a tanácskozások. A mi számunkra mind a két esetben tovább tart a háború.

Ellenségeinknek kétségtelen nagy sikere, hogy mozgási szabadságot nyertek a mi frontunkon. Németország azonban azt a le-

Legyen mindig és mindenütt a vezérjelmondat: a magyarság domináló joga és fölénye. Ez teszi szükségessé, hogy Aradnak legalább három mandátuma legyen s hogy a város vezetősége már most mindent megtegyen, hogy a tervezet — az igazságnak megfelelően — ilyenformán módosuljon.

hetetlen célt tűzte maga elé, hogy legyőzze a világot. Csakhogy a világ fog győzni! A franciáknak jelentékeny része lesz ebben a győzelemben.

A külügyminiszter után Sembat szólt fel és a szociálista párt nevében nyilatkozatot olvasott fel, melynek értelmében a párt elítéli a kormány külpolitikáját és követeli az entente hadicéljainak megismerését, továbbá azt, hogy az entente vegyen részt a breszt-litovszki béketárgyaláson.

A szociálisták hosszan tapsoltak Sembatnak, a jobboldal hevesen tiltakozott. A zaj csak nehezen csillapult le, aztán szavaztak és elfogadták a bizalmi napirendet.

Ezután a kamara az összes szavazatokkal 84 szavazat ellenében napirendet fogadott el, melyben helyesli a kormány nyilatkozatait és iránta való bizalmának hangoztatásával áttért a napirend tárgylására.

Bern. Pichon külügyminiszter beszédét a francia kamarában izgatott jelenetek zavarták meg. Amikor kijelentette, hogy a központi hatalmak sohasem tudták konkrét hadicéljaikat Brison szociálista azt kiáltotta közbe: Ugyilátszik ön nem olvasta a mai lapokat. Millevoé ezt kiáltotta Brison felé: „Brison hallgasson, mert ő Németország ügynöke”. A láрма még hosszú ideig tartott és a külügyminiszter csak percek múlva folytathatta beszédét.

Rotterdam. Az entente nem hivatalosan értésére adta Oroszországnak, hogy válaszolni fog felszólítására a béketárgyalásokhoz való csatlakozását illetőleg, még pedig a pétervári amerikai nagykövet útján. Hír szerint az entente választát Wilson fogja megszerkeszteni.

Hága. A Manchester Guardian a breszt-litovszki tárgyalások kapcsán ezt írja: „Már meg lehet állapítani, hogy az illetékes körök nem szándékoznak Németország javaslatairól tárgyalni. Persze ha vállalják azt a kötelezettségeket hogy Szerbia Montenegró és Románia helyreállítsanak, úgy, hogy a pontra vonatkozólag félreértés már nem merülhet fel továbbá ha egyszersmint Belgium is kárpótlást kap, mindez nem marad hatás nélkül a parlamentben a szabadelvű párt tagjai részéről.

8756 választó Aradon.

(Elkészült a jövőre érvényes névjegyzék.)

— 'Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradváros központi választmánya most készült el az 1918. évre érvényes képviselőválasztók névjegyzékével, amelyet a központi választmány ma délben tartott ülésén Varjassy Lajos polgármester, választmányi elnök és Angel István dr. főjegyző, választmányi előadó a szükséges záradékkal láttak el. A névjegyzék szerint Arad két választókerületében 1918. évben az 1914. évi XIII. törvények alapján összesen 8756 választó lesz.

Felvették a katonákat is.

Egyik szavazót tüntet fel a névjegyzék. De valójában a szavazók száma kevesebb lesz. A központi választmány ugyanis Angel István dr. főjegyző előterjesztésére arra a liberális álláspontra helyezkedett, hogy a névjegyzékbe felveszi az összes hadbavonultat és azokat mindaddig szavazati joggal bíró polgároknak tekinti, amíg nem ér véget a háború és amíg hivatalosan megállapítást nem nyert, hogy a hadbavonultak közül kik haltak hősi halált hazafiúi kötelességük teljesítése közben. Büszkeséggel vegyes örömmel konstatáljuk, hogy Arad városa volt az első törvényhatóság az ország területén, amely erre a liberális álláspontra helyezkedett, amely be sem várta a miniszternek ide vonatkozó rendeletét, amely polgároknak tekintette azokat is, akiket a kötelesség az otthonától elszólitott a távoli harcmezőkre. A fronton küzdő katonák sokkal inkább törődnek azokkal, hogy szavazók-e itthon, vagy sem, mint ahogy mi gondoljuk. Hogy milyen a lövészárak lakójának a gondolkodásmódja, arra nézve elmondunk egy rendkívül jellemző apróságot, amely a nyáron történt meg.

Egy aradi polgár a háború kitörésekor kikerült a harctérre. Rettenetes küzdelmeket élt végig, százszor is szembe nézett a halállal, de nem szünt meg gondolkodó, öntudatos polgár lenni. Közel három esztendeig küzdött a különböző frontokon, míg végre ez év júliusában hazajött szabadságra. Megérkezett Aradra a harcmező vitéz és a vasúti állomásra egyenesen a városházára ment, ahol felkereste Angel dr. főjegyzőt és megkérdezte tőle:

— Főjegyző ur, nem felejtettek ki a választók névjegyzékéből, amíg a harctéren voltam?

— Nem felejtettük ki, nyugtatta meg a főjegyző a vitézt. Felvettük önt és felvettük mindazokat, akik a harctéren vannak. Ha visszatér a harctérre, nyugtassa meg bajtársait, hogy nem feledkezünk meg róluk és ha valamikor hazajönnek, éppen olyan szavazó polgárai lesznek ennek a városnak, mint azok, akik idehaza maradtak.

Az aradi polgár csak a megnyugtató kijelentés után ment haza családjához, amely közel három évig nem látta. A fronton katonai szolgálattal teljesítő polgárok tehát, mint a fenti eset jellemzően igazolja, nagyon is gondolnak arra, hogy polgári jogaik épségben maradjanak.

Az első választó-kerület.

A képviselőválasztók névjegyzéke az 1914. évi XIII. törvények alapján készült el. A központi választmány az első választó-kerületet négy szavazó-körre osztotta fel.

Az első szavazó-körbe tartoznak: a gróf Apponyi-utnak 9-től 16-ig terjedő házai, az Asztalos Sándor-, Atzél Péter-utak, Arpad-tér, Beresényi-utca 1—21. és 2—22. házai, Bocskai-tér, Boczkó-, Chorin Aron-, Csernovics Péter-, Darnjanich-, Darányi-, Eötvös utak, Erzsébet-körút 1—7. és 2—14. házai, Ferenc József városrész, Forray-utca, Hajó-utca 1—25. házai,

Hal-tér, Hassinger-utca. Határ-utának észak felé eső részén levő és a belvároshoz tartozó 1—11. házai, Három veréb-, Hunyadi-, Kinizsi-, Koszoru-, Óvár-, Rákóczi-, Simonyi-utak, Szabadság-tér, Szarvas-, Szent Pál-utak, Szent Péter-tér, Tökölly Imre-utának a Határ-utától Hal-térig terjedő és a belvároshoz tartozó részén levő 1—10. házai, a vár területe, Vörösmarthy-, Zoltán- és Zrínyi-utak. A szavazók száma 694.

A második szavazó-körbe tartoznak: Aulich-utca, Attila-tér, Batthyány-utának 1—4. házai, Bem-utca, Csiky Gergely-utának 1—10. és 15—25. házai, Deák Ferenc-utának 11—29. házai, Fábrián Gábor-utának 1—5. és 9—12. házai, Flórián-, Heim Domokos-, Kápolna-, gróf Károlyi-utak, Kelemen-térnek 6—7. számú házai, Knézieh-utca, Közép-utának 6B—26. házai, Lahner György-, Lázár Vilmos-, Lipót-, Lovarde-, Lujza-utak, Mikes Kelemen-utának 2—58. házai, Pölteberg-, Révay-, Sina-, Szent Antal-, Szent István-, Teleky-utak, Tökölly-tér. Varjassy Lajos-utának a Mikes Kelemen utától a Károlyi-utca déli sarkáig terjedő keleti rész oldalán levő 73—131. házai. A szavazók száma 869.

A harmadik szavazó-körbe tartoznak: Andrásy-tér, Apponyi-körutnak 1—8. házai, Batthyány-utának 5—39. házai, Csiky Gergely-utának 11—14. házai, Deák Ferenc-utának 1—10. és 30—42. házai, Erzsébet-körutnak 7—17. és 16—36. házai, Fábrián Gábor-utának 5A—8. házai, Jókai-tér, Kazinczy-utca, Kossuth-utának 1—10. és 60—69. házai, Kóksey-, Könyök-, Magyar-, Perényi-, Petőfi-, Salacz-, Sárossy, Schweidel József-, Tabajdy-utak, Varjassy Lajos-utának 39—71. házai, Weitzer János-utca. A szavazók száma 930.

A negyedik szavazó-körbe tartoznak: Arany János-utca, Boros Beni-tér, Dessewffy-, Dobó-utak, Erzsébet-körutnak 19—60. házai, Fa-, Ferdinánd-utak, Ferenc-tér, József főherceg-ut, Karolina-, Kis-Kiss Ernő-utak, Kossuth-utának 11—59. házai, Luther-tér, Maros-, Munkácsy-, Nádor-, Nagy Sándor-utak, Orzsy-utának 1—12A. házai és a Városligetnek a tő felé eső fele. Széchenyi-, Szent László-utak, Gróf Tisza István-utak 2—10. házai, Török Ignác-utca, Varjassy József-utának 1—17. házai, Varjassy Lajos-utának 1—37. házai, Városház-tér, Vécsey-utca, II. Vilmos császár-tér 1—2. házai, Wesselényi-utca. A szavazók száma 1449.

Az első választó-kerületben a jövő évben összesen 3942 szavazó lesz.

A második választó-kerület.

A második választó-kerületet a központi választmány szintén négy szavazó-körre osztotta fel. Nincs azonban kizárva, hogy ebben a választó-kerületben több szavazó-kör is lesz. A törvény ugyanis úgy intézkedik, hogy egy-egy szavazó-körben csak 1500 választó lehet. Ha ezt a számot túllépi, akkor a szavazó-körök beosztásáról másként kell gondoskodni. Így például a harmadik szavazó-körben, amelyben a vasutasok laknak, 1775 szavazó van feltüntetve. A megoldás valószínűleg az lesz, hogy az 1500-on felül levő szavazókat arányosan elosztják a többi szavazó-körök között. Erre az intézkedésre azonban csak a jövő évben kerülhet a sor, amikor a központi választmány megbízatása lejár.

Az első szavazó-körbe tartoznak: Alsó Marospart-sor, Akác-, Angyal-, Aranykéz-, Arok-utak, Beresényi-utának 33—41. és 24—54. házai, Botond-, Csalán-, Csatorna-, Cserép- és Csutora-utak, Demeter-utának 1A—28B. és 96A—130. házai, Fácán-, Félkerék-, Fürj-, Görbe-, Gyár-utak, a György-utának 1—25. A és 32—125. házai, Hajó-utca, Határ-utának Sarkadhoz tartozó déli oldala 1—22. házakkal, Illés-utának 1—27. C és 103—131. házai, Ilona-, Kálmán-, Kapa-utak, Kelemen-térnek 1—5. házai, Kismolnár- és Kosáry-utak, Közép-utának 1—6. és 26—32. házai, Lajos-utca, Legelő-sornak 1—10. házai, Madách-, Margit-utak, Marostáj, Mély-utca, Mihály-utának 1—25. B és 35. A—114. házai, Mikes Kelemen-utának 1—61. házai, Miklós-utának 1. C—13. C és 53—86. házai, Part-, Péter-utak, Süveg-tér, Szekeres-, Trombita-, Tökölly Imre-, Töltés-, Új-, Urbán Iván-, Vadász-körutok, Varjassy Lajos-utának 128—280. és

13—181. házai, Vendel-, Vilmos-, Virág- és Völgy-utak. A szavazók száma 1122.

A második szavazó-körbe tartoznak: Andrányi Károly-, Borona-, Csutora-utak, Demeter-utának 28. C—96. házai, Dezső- és Edelspacher-utak, György-utának 25. B—82. házai, Holtmaros-sor, Illés-utának 28—102. házai, Kasza-utca, Legelő-sornak 10—40. házai, Mihály-utának 26. B—86. házai, Miklós-utának 13. A—52. házai, Orozy-utának 14—27. házai és a városligetnek a vásártér felé eső része, Sarló-, Török Gábor- és Vágóhid-utak, Varjassy József-utának 2—36. házai, Varjassy Lajos-utának 2—126. házai. A szavazók száma 1076.

A harmadik szavazó-körbe tartoznak: Apaffy-, Almos-, Bajza-, Baross Gábor-, Bathory-, Bethlen-, Csokonay-, Dohány-, Dugonics-utak, Erdélyi-ut, Erzsébet-körutnak 61—63. házai, Erzsébet-, Fábrián László-, Farkas-utak, Ferenc Ferdinánd-ut, Laál László- és Gizeila-utak, Hindenburg-ut, Kalász-, Lehel-, Leiningen és Lenkey-utak, Lovász-utának 1—6. házai, Mária-, Mikolay-, Mikszáth-, Ormai Norbert-, Part-utak, Simándi-ut, Szel-, Szőlő-, Téli-utak, gróf Tisza István-utnak 1—75. és 12—80. házai, Vas-utca, Vásártéri-ut keleti oldala, Zimándi-ut, Zimándi-utca, II. Vilmos császár-térnek 3—6., 8. és 10. házai, Zsófia-utca. A szavazók száma 1775.

A negyedik szavazó körbe tartoznak: Poltura, Sága, Gája és a Külhatár. A szavazók száma 841.

A második választó-kerületben 1918-ban összesen 4814 szavazó lesz.

Mennyivel több Arad választója?

Érdekes az a folyamat, amely Arad választói számának gyarapodásában az alkotmányos éra bekövetkezésétől mostanáig beállt. 1874-ben, amikor az 1848. évi V. törvények alapján megállapították a választók névjegyzékét, talán ezer választó-polgára sem volt Aradnak. Ez a szám az évek folyamán egyre emelkedett. 1913-ban a legutolsó aradi képviselőválasztás alkalmával az 1874. évi XXXIII. törvények alapján a névjegyzékbe felvett képviselőválasztók száma már 5408 volt. 1915-ben már a Tisza-téle új választójogi törvény alapján állították össze a névjegyzéket, amikor 7585 szavazó-polgár volt Aradon, ugyanennyi volt a választók száma 1916-ban is. 1917-ben 8499 polgár gyakorolhatta volna Aradon alkotmányos kötelességét. A jövő évben 8183 szavazóval több lesz Aradon, mint a régi választójog alapján legutóbb 1914-ben.

Ezek a számok legbeszédesebb bizonyítéka annak, hogy a Tisza-téle választójogi reform nagy mértékben kiterjesztette a választói jogosultságot, hiszen körülbelül hatvan százalékkal emelte a régi választójogi törvényhez viszonyítva Arad képviselőválasztóinak számát.

Meghíusult olasz támadás.

Budapest, december 29. (Hivatalos.) Keleti harctér: Fegyverszünet. Olasz harctér: Az ellenségnek a Monte Tombától keletre emelkedő magaslatok ellen intézett támadását, melyet erős tűzértségi és aknavető tüzzel készített elő, visszavertük. Primotanoi korházunk, mint már több ízben, úgy tegnap is az ellenséges tűzértség célpontja volt. Vezérkar főnöke.

Berlin, december 29. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik: Olasz arcvonal: A Monte Tombától keletre emelkedő magaslatok ellen intézett olasz támadás tüzzünkben meghíusult. Ludendorff.

Katonai kitüntetések. A király Pongrác Károly 12. huszárezredbeli főhadnagyot és Gyene Pál 12. huszárezredbeli főhadnagyot a hadiéktímes katonai érdemkereszt 3. osztályával, görögói és toporei Görgey Róbert 8. huszárezredbeli századost a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A német császár ragamli Fluck László 8. honvédhúsárezredbeli századosnak és Walthjer György 2. honvédgvalogezredbeli tartalékos hadnagyának a 2. osztályú vaskeresztet adományozta.

Nem küldhetünk csehek a nyugati frontra.

(Egy magasrangú katona a cseh-tót hadseregről.)

Bécsből jelentik: A legmagasabb katonai körökben igen behatóan foglalkoznak annak a cseh-tót hadseregre a kérdésével, amelynek felállítását a francia kormány hivatalos lapjában jelentette be. Az *Aradi Közlöny* ismertette a szervezet alapelveit és megírta azt is, hogy az egyik hadosztály élére *Massaryk* tanárt állítja az entente.

A bécsi katonai körök véleményét tükrözteti vissza a következő nyilatkozat, amelyet a hadügyminiszter környezetéhez tartozó tábornok tett a csehek és tótok magatartásának hatásáról katonai és politikai szempontokból.

— A tényeket tagadnók le, vagy kisebbítendőket azokat, ha szépíteni akarnók a csehek árulását ebben a háboruban és csak a szorványos eltévelyedés jellegét kölcsönöznök az eseményeknek. A tény az, hogy sok ezren követték el a hűtlenség katonai büntetését és dandárok, hadosztályok, sőt egy egész hadsereg állott idegen zászlók alá. A cseh katonának ugyan ez a kisebbik része, mert a többségük hűségesen kitartott a mi zászlóink alatt azonban ez a kisebbség aggasztóan nagy. Ha ennek a jelenségnek az okait keressük, akkor kézenfekvőnek találjuk, hogy politikai félrevezetés, végtelen agitáció és demagóg felbujtás évtizedek óta készítették ezt elő. Békekötés után, a hadsereg újja szervezésénél az illetékes tényezők legkomolyabb feladata az lesz, hogy megakadályozzák a cseh újone anyag elromlását és gondoskodjanak arról, hogy ne legyen kiszolgáltatva az ifjuság védtelenül a politikai bomlasztó elemeknek, mielőtt a hadseregbe lép. A hadsereg az általános hadkötelezettség ideje óta igen jó nevelőintézetnek bizonyult és sok olyan embert gyógyított meg, kiket politikai betegség fertőzött meg. Hogy ez az epidemia a cseh katonák körében a háború alatt nem okozott még nagyobb károkat, az kétségtelenül a katonai nevelés érdeme. Mindezek ellenére azonban igen tekintélyes a

cseh katonák hűtlenné vált tömege. Ha azt a kérdést vetjük föl, hogy a cseh-tót hadsereg Franciaországban milyen katonai jelentőséggel bír, akkor erre a következőkben felelhetünk:

1. Döntő befolyással a hadműveletekre a cseh-tót hadsereg, ámbár százezer emberből áll, nem lehet; azonban tetemes károkat okozhat német szövetségeseinknek és nekünk is, ha csapatokat küldünk a nyugati frontra.

2. Sokkal nagyobb azonban az anyagi kár, amelyet a monarchia hadereje eme tömeges hűtlenség következtében szenved.

3. Az a téves és helytelen képzelet, amelyet az entente a monarchia államszervezetéről alkotott magának, áttérlelhető hadi szervezetünkre is. Ez békeellenes, tehát háború meghosszabbító hangulatot kelthet és a béketárgyalásoknál akadályul szolgálhat.

4. A cseh-tót hadsereg talán arra kényszeríthet bennünket, hogy ha maradt derék cseh csapatainkat nem küldhetjük majd a nyugati frontra, nehogy honfitársaik ellen harcoljanak, ami bizonyos tekintetben operatív szabadságunkat megköti. Ezt azonban nem szabad bizalmatlanságnak tekinteni, hanem csak erkölcsi és emberi szempontok következményének.

5. Kétségtelen, hogy a cseh-tót hadsereg közreműködése megerősíti az entente csapatokat abban a hitükben, hogy az ő részükön van az igazság és ezt mint erkölcsi harci erőt nem szabad lebeosulni.

— Azzal vigasztalhatjuk magunkat, hogy ámbár a cseh-tót hadsereg elég tekintélyes katonai kárt okoz nekünk, nem bonthatja meg hadseregünk erős szervezetét és annak ereje a jövőben is hatalmas marad. Vajon meggondolták-e a cseh népbolondítók, hogy szűkebb hazájukban milyen bajokat okoztak, milyen testvérgyilkos művet tettek meg?

A haldokló esztendő.

Az esteledő esztendő utolsó óráiban visszapillantunk a mögöttünk maradt hosszú és nagy átra, melyen kis és nagy oszlopok jelzik a más-más eseményeket. Tűnő napok, varázslatos percek, setét és rejtve síró emlékek, szilaján száguldó emóciók, dacos szempillantások, kőszagúak, botor bánatok, csüggedések, hajnali álmok és tí többi messzi, elszáradt, bolond, kacsagó, könnyes stációi szegény, szép életünknek, ti most itt álltok glóriában, hogy aztán nasirozásba kezdjétek. Működésbe kezd a szíves retrospektív mozi, jönnek a furcsa képek és látjuk: hogyan hömpölyög az egyedül visszatérő menő folyó, amit Emlékezésnek hívják. Mielőtt tétova gesztussal megemelinténénk bársony barellünket, könyveljük el: mik is voltak a lényegesebb fellobbanások, mik kergették fortisszimóba a vérkeringést és miktől haloványodtak el még jobban az egyébként is halovány ajkak 1917. évben?

És most, hogy boncolgatni kellene a multak egyes históriáit, hogy az iktató pontosságával be kellene számolni a maradandóbb megnyilatkozásokról, kissé kábultan állunk az óriás anyag előtt. Hol is kezdjük? Hiszen minden pillanat eseményt hozott, száguldva vágattak a fontosabbnál fontosabb momentumok, a táviró egyre grandiózusabb szenzációval lepte meg az emberiséget és az egyik izgalmas világhistóriából alig ocsudtunk fel, már jött a másik. Országok tűntek el, királyságok semmisültek meg, új alkotmányok keletkeztek, százezrek élete fölötte kondult meg a halálharang, milliókat érintő forradalmak lángja füstötte kacagó karmira az

egek alját, történelmi nagyságok bukkantak elő a semmiből, évszázados tradíciókon alapuló szentségek roppantak össze és úgy éreztük, hogy minden-minden komprimálódott ez utolsó óráit élő esztendőbe.

Órúten forog és kattog a monstruózus masina, ami a vértől párás, hol isteni föntségben ragyogó, hol barbár becstelenségbe merülő képeket dobálja elénk. Látjuk a vörösön parázsló falvakat, amiket menekülő seregek gyújtottak fel, halljuk a vad dübörgést, amit rogyogó lábak idéznek elő, betölti a teret a töbolyult jaj, zokogásba ful millió tikkadt torok, majd soha nem hitt események felől érkezik hír, az átokvert, hangtalan, sóvár, iromba birodalom korhadt oszlopai ledőlnek, új igék, új tanok, új eszmék szelid szele száll; mint lomha uszály, úgy uszik a bizsergető melegség és hirtelen változik a kép; a szenvedések sebei még be sincsenek hegyedve, máris új ravatalozásra készül a világ. És az év utolsó hetei alatt kilobban a közeli véres esztendők legigazabb szenzációja, megszületik a modern megváltó és békét hoz az emberiségnek. Mielőtt utolsót lobbanna az esztendő gyertyája, váratlanul feltűnik egy új Krisztus és felelneli a csüggeteg fejeket.

1917. . . . A történelemnek alig van becsesebb dátuma. Károly király ez évben kezd a legszebb auspiciumok közt induló országglását. Új koronás királya van a kettős birodalomnak, tetterős, nemessen gondolkodó, az életet és annak minden megnyilvánulását közelről ismerő uralkodó érkezik, aki csupa liberalizmustól szaturálteszméket óhajt megvalósítani. Nyitott szemű, bátor, harcedzett férfiú kerül a trónra,

Magyar áru nincs az orosz fronton.

(A hadügyminiszterium mulasztása.)

(Telefon.) Budapestről telefonálja tudósítónk: Az orosz béketárgyalások alatt az egymással szemben álló frontokon megindult áruforgalomban a szövetséges országok elsősorban Németország, azután Ausztria nagy mennyiségű iparcikkeket vittek a frontra, hogy azokat más árukkal kicseréljék.

Magyarország ebben az árucserében nem vett részt. A kereskedelemügyi miniszteriumban tegnap délelőtt *Földváry* miniszteri tanácsos elnöklése alatt értekezletet tartottak, amelyen a kormány kiküldötte és a magyar érdekképviseletek megbízottjai megbeszéltek azokat a módokat, hogyan vehetne Magyarország is részt az öt megillető mértékben ebben a most kifejlődött árucserében. A felszólalók valamennyien megerősíttek abban, hogy a hadügyminiszterium csak későn értesítette a magyar kormányt arról, hogy az árucseré megindul és az osztrákok a magyarokat már mindenütt megelőzték, mert az osztrák iparcikkkel elárasztották a frontot.

Kifogásolták a felszólalók ezen kívül azt is, hogy ugy Németország, mint Ausztria a front minden részén érintkezhet az oroszokkal amíg Magyarország számára csak két helyet jelöltek meg, ahol az oroszokkal kicserélheti áruit. Két hadsereg szállásmesteri hivatalán át érintkezhetik a magyar ipar az oroszokkal, tehát csak azokkal a hadseregekkel, amelyek Bukovinában, illetőleg Galiciában vannak és Oroszországgal tulajdonképpen nincs is közvetlen kapcsolatban csak Romániával. Azon kívül ennek a két hadseregre a helyén nagyon nehéz az érintkezés, mert a magyar-osztrák és orosz front között óriási hegyek és nehezen járható hágók emelkednek.

Kiderült ezen az értekezleten, hogy Ausztria iparkamarái karácsony első napján már értekezletet tartottak Lembergben, ezen az értekezleten felszították egymásközt a hosszú orosz frontot, beosztották, hogy ki hová szállítsa áruját. A magyar ipari érdekeltséget azonban ellefejtették értesíteni, ellefejtették erre az értekezletre meghívni és egyedül csak a Börközpont hívták meg az is elannyira elkésett hogy a Börközpont kiküldötte az értekezlet befejezése után öt órával később érkezett meg Lembergben.

A magyar ipar mellőzése a tegnapi értekezleten oly kínos hatást keltett, hogy Ru-

aki a népért és a néppel akar kormányozni, aki tengelyen látott egy egész országrészt és aki magasztos cselekedeteket végző feleségével együtt járta be a roppant csapást szenvedett vidéket.

Bent, az országban politikai viharok vannak készülöben. A pártok közt harcok keletkeznek, botrány botrányra torlódik, miközben a drágaság elviselhetetlenül nő, a pénz értékének hanyatlása hasogatón érezhető és a harc-tereken tombol a démoni danse macabre.

Mire tavaszba térül az idő, bekövetkezik a háború soha nem sejtett szenzációja: forradalom borul Oroszország, megalakul a katonai és munkástanács és Romanow Miklós cárt detronizálják. A reakciós, despotikus állam szent uralkodóját a forradalmárok megfosztják jogaitól. Mintha a nagy francia események elevenednének meg. Pétervár utcáit a munkások ezrei lepik el, a katonaság a felszabadítottok mellé áll, a cárt elfogják, császárt becsukják és a köztársaság kikiáltását határozzák el. Minden ég, forrong, lángol a fehér országban. A cári kormány fogságra vetik, a parancsnokokat ujjakkal váltják fel, megnyitnak a szibériai börtönök kapui, idegenből hazakérik a szent fanatikusok, a hűnősöket törvényszék elé állítják és megindul a legkülönösebb folyamat, amit forradalom produkálhat. Proletárokból lesznek a hatalmasságok. Pétervár, Moszkva, Kiew, Odessza és a többi ipari empóriumokban még folyik a vérengzés a régi és az új rendszer hívei között; itt-ott akadnak vakmerő kerékkötők, de a Levihton kitört és azt felartóztatni nem lehet. Jönnek Miljukovék,

binek Gyula, az Omge igazgatója, esodálkozásának adott kifejezést a fölött, hogy a magyar iparnak ilyen bárány türelme van és felhívta őket, hogy siessenek, nehogy sürgetősükkel és reklamációjukkal elkéssenek. Általában az összes felszólalók megegyeztek abban, hogy nem elég, hogy Magyarország és a magyar ipar csak két hadsereg útján érintkezzék az oroszokkal, hanem Magyarországnak is mindenütt részt kell vennie az árucserében, ahol abban részt vesz Németország és Ausztria.

Elhatározták, hogy egy-egy bizottságot fognak menesztetni a két hadsereg parancsnokságához az árucseré forgalmát illetőleg, amely bizottságban benne van a kamara, az Omge, továbbá a gyáriparosok országos szövetségének, a textilgyárosok országos egyesületének egy-egy delegált tagja.

Elhatározták továbbá, hogy az értekezlet megkéri a kormány jelenlévő képviselőjét, hogy nevezzen ki a kormány egy szervét, amely figyelemmel kíséri Ausztriát és Németországot tárgyalásait és amely Magyarország érdekeit képviseli és kieszközli, hogy a magyar ipar is helyet kapjon mindenütt a hol az osztrák ipar érvényesül.

MŰVÉSZET.

Valahol messze . . .

Valahol messze, harci szünetben,
Táborfűz mellett harsan az ének.
Muzsika zendül, sarkantyú pendül,
Ropják a csárdást ifjú legények.
Más ez a tánc, nincs üteme, bája,
Nincs a legénynél lengve-keringő
Szép szeretője, barna babája! . . .

Valahol távol, csöndes falukban
Nem mosolyognak most a virágok,
Valahol messze, elhagyott árván,
Könyös szemekkel járnak a lányok,
S összefonódva virágos láncba
Legények nélkül lengnek, — keringnek
— Hervadó lányok szomorú táncra.

Szemere Kálmán.

* Well—Fetter-hangverseny. Az aradi polgári jótekonny nőegylet mai hangversenyének magas nivóját három előkelően jóhangzású név biztosította. Banalitás volna hivatkozni azokra a kapcsolatokra, melyek e nevek viselőit Aradhoz fűzik, mindhárman messze kimagasodnak

a lokálpatriotizmus dicsérő zónája fölött s az egyetemes zeneművészet nagyszerű képviselői. Weil Magda a hangversenytermek publikumának kedvence ez ország határain túl is. A német lapok egyhangú kritikája a legelismertebb jelzőkkel tüntette már ki, neurógen pedig a budapesti hangversenyén aratott ragyogó sikert. Egy-két napja érkezett csak haza Fiuméből, a hol a zenekedvelő olasz és magyar közönség valósággal ünnepelte s már most újabb koncertre hívta meg. Aradi hangversenyére a klasszikus zenészek bájos és dallamos apróságából választott ki néhány gyönyörű művet. Az ő finom egyéniségéhez ezek illenek leginkább. Első száma Corelli Leonard: La folia-ja volt, melyben még csak játéknak fölényesen szép tónusát s eszményien nemes vonóvezetését csodálták, de elragadott Chopin: Nocturne-jének és Mozart: Menuette-jének előadásával, hol babonásan biztos staccato s abszolút tiszta merészen kicsengő flazolettjei tapsorkánra ingerelték a közönséget. Amely nem nem is nyugodott addig, míg a művésznő ráadásul el nem játszotta Burmester: Serenade-ját viharos tetszés mellett. Wieniovsky: Faust fantáziájának ötletes és egyéni interpretálásával pedig betetőzte mai sikerét, melyre méltán büszke lehet. A másik művésznő: Fetter Irén ma debütált Aradon. Tudtuk róla, hogy nagyszerű énekmesterek kiváló tanítványa s hogy a legszebb jövő állt előtte, de előlegezett ítéltünkéről ma bizonyosodtunk meg egészen. Gyönyörű drámai színezetű szopránja van, mely modulációképes, és csengően tiszta. Megiepett hennünket szép tiszta intonálása, mely az abszolút iskolázottság következménye s az a hajlékonyság, amely ezt a mély tónusú hangot jellemzi. Nagyszerűen hánik a hangjával, lélekzet vétele biztos, énekében a szív ereje lüktet. Strausstól, Brahmtól, Wolfstól énekelt dalokat; látszott, hogy programját nem a hatásadászat jegyében állította össze, inkább a zenei finomságokra törekedett. Nagy sikere volt a „Bohéme” áriájával, melynek sötét mezoszopránja egészen sajátos színt adott. A közönség alig akarta leengedni a színpadról a fiatal énekesnőt, ki a tetszésnyilvánítást Fischhof: Nahtigallied-jének előadásával hálálta meg. Programjának utolsó pontja néhány magyar műdal volt, melyekkel alig tudott betelni a közönség. A zene- és énekszámokat Dienzl Oszkár zongoraművész kísérte, akinek szintén van — még a múltból — egy kis jussa az aradi közönség szeretetéhez. Amelynek a jeleit tüntető tapsok alakjában ma meg is kapta. Z. A.

* A színház műsora: Vasárnap délután 3 a kislány, este Casanova. Hétfőn Orfeusz

a pokolban. Kedden délután Márványmennyasszony, este Orfeusz a pokolban. Szerdán Pardy Armánd fellépte: Rigoletto. Csütörtökön Pardy Armánd vendégfellépte: Traviata. Pénteken Pardy Armánd vendégfellépte Tosca. Szombaton Földes Dezső vendégfellépte: új betanulással Ocskai brigadéros.

* Képeket vásárol a város. Az aradi írók és művészek szabadjárulása azt az előterjesztést tette a városi tanácsnak, hogy a szabadjárulás mostani képkiállításán a város vásároljon képeket a kulturpalota képtára részére. A tanács mai ülésén foglalkozott az előterjesztéssel és kimondta, hogy a rendelkezésre álló 2500 koronáért képeket fog vásárol, még pedig egy bizottság útján. A bizottság elnökévé Várjassy Lajos polgármestert küldte ki a tanács. A bizottság tagjai lettek: Lukácsy Lajos, Ring Géza, Stengl Andor és Stauber József.

* A 33-asok plakettje. Arad háziere, a 33-ik gyalogezred értékes emléket állított magának. Rubleczky Gézával, ezzel a szenális szoborművésszel gyönyörű plakettet mintáztattott, melynek kicsinyített mását az ezred katonái sapkajelvényül fogják használni. Minden izében művészi alkotás ez a plakett, melynek reliefszerűen domborodó alakja egy 33-as bakát ábrázol, amint feltűzött szuronnal rohamra indul s feje fölött az ős magyarok szent madara, a turul szárnyal. Jól esik látni a jelvényen a turul madarat, a magyar katona lelkének dicsőséges szimbolumát, mely a sorsdöntő csatában ott repült a feje fölött, mutatva neki az örökké egyirányú utat — előre! A mű mintázása nemcsak művészi kézre, de ihletett lélekre is vall, mely át tudta érezni ennek az ezrednek nehéz és viharzó sorsát e világháború fűrtögei alatt. A katona alakját szelagszerűen övezi a felirat, mely csupa nevek-ből áll, de többet beszél, mint kötetekre menő száraz írás. Küzdelem és szenvedés sir ki e nevekből, majd a szíveket eltöltő láng, mely az ezred katonáit diadalról-diadalra vezérelte Galícia, Kárpátok, Lemberg, Wolhynia, Cesuna, Bukovina, Szerbia, Krn. Lovosen, Isonzo — a történelemnek mind-mind megállóheiyei, véres máglyái, ahol a 33-asok arany betűkkel írták be a nevüket. Kívánatos, hogy Arad város közönsége együtt érezzen házierejével s testületek, egyesületek és magánosok is igyekez-

akik együtt paktálnak az antant diplomáciájával és a forradalmi kormány feje, vezére és lelke éppen olyan imperialisztikus vágyakról tesz tanuságot, mint cári elődje. A forradalom azonban tart, Miljukov hatalma megrendül és felbukkan a poigár-cúr: Kerenszki moszkvai fiskális személyében. Egy erőszakos, vérszomjas, a hatalomtól megkötyagosodott, vad, szilaj, szerelmes, önhitt, gögös kis Napóleon ül az orosz nép nyakára, ki félelmetes offenzívát kezd az északi fronton. Seregeink váratlanul ellenoffenzívába mennek át és felszabadítják Galícia és Bukovina legnagyobb részét. Kerenszkit óriási vereség éri.

Az egyik oldalon felfakad a nyomor és nélkülözés minden undorító sebe, az embereket marja, löki, tépi és cibálja a sors, a százezrek birkóznak a megélhetéssel, míg a másik oldalon szemérmetlenül parádézik, páváskodik és gögös önhittségében tetszeleg a fényűzés. A drága dámák duskálnak a gyönyörben, töménytelen pénzzel pazarolnak irigyelt toilettekre, ék-kő, szörme, suhogó selyem jelzi utjukat, míg amott rongyokba csavart asszonyok, mezítlábhas gyermekek, lestrapált lányok tömege tülekedik és ha kell vért ont egy liter petróleumért és egy kiló lisztért.

A politika mindjobban izgatja a képzeleteket. Az uralkodó manifesztumot bocsát ki, melyben a választójog kiterjesztéséről beszél. Tisza István gróf miniszterelnök és a király közt differenciák támadnak, a következetes és

céltudatos magyar politikus levonja a követke-
venciákat és félreáll.

Tisza a frontra megy. A politikai küzdőteret felcseréli egy veszedelmesebbel és amerre megfordul, mindenütt áhitattal nézik. Tisza István egy percig se maradt féltlenül. Tisztes kora nem akadályozta meg abban, hogy mint katona ki ne vegye a maga részét a ránk kényszerített háborúból. Becsületés és differenciáltan tiszta eszméktől áthatva öltötte magára a tábori ruhát és a magyar huszárok közé ment. Mint igazi hős állja helyét ma is az első vonalban. A politikai életben is mindig a legexponáltabb területen küzdött és harcolt fanatikus elszántsággal nemes eszméiért, a fronton is az elsők közt szolgálja a hazáját.

Uj név tűnik fel: Eszterházy Mór gróf. Fiatal, tapasztalatlan, elegáns magyar ur került a kormány élére, az általános választójog megvalósításának programjával. Eszterházy nem sokáig marad helyén, a finoman felszerelt dilettáns hamar belefáradt az elszánt és hártart nem ismerő rutinrekoncertre való tülekedésébe és egy napon átadta a kormány vezetését Wekerle Sándor mostani miniszterelnöknek.

A külpolitikai és a harctéri események váratlanul zuhannak egymásra. Sorsdöntő napok jönnek, változás áll be a német kormányban, az antant hatalmak részéről folytonos kapcsolás tapasztalható, felhangzik Wilson szava, most Lloyd George üzen Betimann Hollwegnek, majd a kancellár szól az angol miniszter-

elnöknek. Egyszer Balfour, másszor Ribot, majd Orlando, később Czernin szavát halljuk. A frontokon mindenütt diadalmaskodnak győzereink, Romániát teljesen legázoljuk, a tizedik és a tizenegyedik Isonzó-csata az olasz kegyetlen kudarcával végződik. A drágaság az országban egyre veszedelmesebb arányokat ölt, a népek sóvárognak a béke után és várják a nagy nap jöttét, amikor majd mindnyájan visszatérnek. A nyugati harctereken az angolok és franciák nem tudnak semmiféle eredményt elérni, Vilmos császár kitartásra buzdítja népét, a régi kancellár megy, Franciországból Clemenceau jut hatalomra, mi az olasz harctéren offenzívát kezdünk és szédületes iramban nyomulunk előre és míg tart az ürületes haláltánc, északról feldereng a béke babonás sugara . . . Jön Lenin, jön Krilenkó és jönnek a szent apostolok, a becsületes bolsevikiek, akik barátságos békejobbot nyújtanak felénk, amit mi örömmel ragadunk meg. E napokban esik, hogy a magyar parlamentben Vázsonyi benyújtja a választójogi javaslatot.

Itt a vakmerően széles vonásokkal vázolt 1917. év történeti fejtegetéseit abba hagyom. Most vágyak vágatnak a véres, letaposott tarlókon, a szörnyű éjjelek után mosolygó nappalokat várunk, a ravatalozásból, tompa, zsiibbatag fájdalomkból elég volt. Csituljon el a jaj és fakadjon a szívekben dal, a bánat hajója eleget himbálódzott a fekete vizeken és az 1918. évet szenteljük a kitárt karokkal várt, imádkozt, áldott, megható reverenciával várt békének.
Kázméri Kázmér.

zenek megszerezni ezt a szép emléket. Az ezred igyekezni fog mennél szélesebb körben elterjeszteni a plakettet s ezért kereskedésekben is fogják árulni egész olcsó áron.

* **A színházi iroda hírei.** A jövő hét érdekességei. Talán a legérdekesebb a jövő hét műsora, minthogy nem csak a színirodalom remekeit, hanem egyuttal a szereplők, illetve vendégek kitűnőségeit is csokorba köti, a jövő héten két vendége lesz a színháznak. Pardy Armand, a hamburgi Operaház lírai tenoristája, aki három estén lép fel, még pedig Rigolettó, Traviata és még egyszer a Tosca operában, melynek felújításával óriási sikert aratott a személyzet. A másik vendég a jelenleg Aradon tartózkodó Földes Dezső tart. hadnagy, aki Herczeg Ferenc Ocskai brigadéros-ában lép fel. Az említett darabokon kívül szerepelnek még a műsoron Márványmenyasszony, 2 a kislány operettek, mindegyik természetesen a már ismert kitűnő szereposztásban.

Elviszik a Hungária rézkerítését.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Hungária-kávéház tágas terraszának réz rácsozata fölött folyt ma a pörösködés az aradi polgári törvényszék előtt. A nyári napokon e hűs helyen üdülő törzsvendégek ismerik a fényes rácsozatot, melyre műpálmák, ál-délszaki növények hajtják poros és csüggéteget fejüket. A dízkerítést Páska és Társa budapesti cég adta bérbe még Marosi Gerzonnak, aki tudvalevőleg csődbe került. Mivel a kávé fizetni nem tudott, a fővárosi cég bepörölte a Hungária-kávéház csődtömegét és követelte, hogy a kerítést adja vissza, mivel azt Marosi csak a tulajdonjog fenntartásával kapta meg.

A rácsozat tulajdonjogának kérdése nem mai keletű. A cég bizonyítani tudta, hogy a parádés kerítés, aminek értéke ma alaposan felszokott, az ő tulajdona és azt Marosi napi két koronaért bérelte. Marosi azonban ezt az összeget sem fizette és mikor csődbe került, a csillogó hajlitott rudak mint az ő tulajdonát képező tárgyak kerültek a csődtömegbe.

A gondnok előbb meggyőződést szerzett arról, hogy tulajdonképpen kié a rézrác? Természetesen kitudódott, hogy a cég jogosan igényelte a kerítést, mivel az Marosinál csak haszonbérben volt.

Az ügyet ma tárgyalta az aradi törvényszék Mészáros Dániel törvényszéki bíró elnökle mellett. A Páska és Társa cég jogi képviselője okiratokkal igazolta, hogy a Hungária-kávéház terraszának rézrácsozata a cég tulajdona. A felperes megbízottja kérte a törvényszéket, utasítsa a Hungária-kávéház csődtömeg gondnokát, hogy a rézkerítést természetben adja vissza, illetve oldja fel a csődtömegből. Ezenkívül elvont haszon címén követelt naponként két koronát, összesen 3700 koronát.

A bíróság a felperes követelését megtagadta és utasította a csődtömeggondnokot, hogy a rézveretes rácsozatot a cégnek adja ki, mivel Marosi a tulajdonjog fenntartásával bírta, ezenkívül megítélték a 3700 koronát.

A csillogó, impozáns rézkerítés tehát a jövőre nem nagyon fog pompázni a Hungária terraszán.

Helyesli az orosz békét a magyar delegáció.

(Olaszország szeretné befejezni a háborút.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Breszt-Litovszkából jelentik: Czernin gróf kísérete egy részével Bécsbe utazott, hogy mértékadó tényezőkkel tanácskozzék a békekonferencia eddigi eredményéről.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A delegáció külügyi albizottsága elkészült a közös külügyminiszter exposeját illető jelentéssel, amelyet Berzeviczy Albert elnök és Nagy Ferenc előadó irtak alá. Méltatják a hadsereg és a szövetséges seregek csodálatra méltó vitézségét, amely lehetővé tette, hogy most már mi állunk mélyen az ellenség földjén. Szól a jelentés az Oroszországgal folyó tárgyalásokról. Az albizottság szerencse kívánatát fejezi ki a külügyminiszternek, hogy ideális béke programját a megvaósulás stádiumában terjeszthette a delegáció elé.

Ha a nyugati hatalmak még most sem akarják a békét, békére kell kényszeríteni őket. Az albizottság javasolja, hogy a külügyminiszternek különösen a béke előkészítése körüli tevékenységéért a delegáció elismerését és bizalmát fejezze ki. Az albizottság a legnagyobb felháborodással utasít vissza minden olyan kísérletet, amely arra céloz, hogy a békekötés alkalmával az önrendelkezési jog jeliszavával való visszaéléssel bármely idegen hatalom befolyást gyakorolhasson a monarchia különböző nemzetiségeinek politikai helyzetére.

Bázel. A Pravda jelenti: A népbiztosok tanácsa parancsot adott az orosz állam területén elhelyezett hadifoglyok megszámlálására, hogy a kölcsönös kieserést közvetlenül a béketárgyalások befejezése után meg lehessen kezdeni.

Rotterdam. A Daily Telegraph pétervári híradása szerint az ukrán képviselők a béketárgyalások közben érkeztek Breszt-Litovszkba. A bolsevik megbízottak azt a kérdést intézték hozzájuk, hogy elismerik-e a maximalista népbiztosok illetékességét. A mikor az ukránok nem fejezték ki ebbeli hajlandóságukat, a bolsevikiek egész közömbösen bántak velük. Az osztrak-magyar kiküldöttek ellenben előzékenyen fogadták őket.

München. Az entente pétervári követői elhatározták, hogy arra az esetre, ha Oroszország a központi hatalmakkal megkötne a békét a legerélyesebb intézkedéseket fogják megtenni az ellen, hogy az egészséges hadifoglyok Németországba vissza térhessenek.

Königsberg. A béketárgyalások hatása alatt az orosz határ közelében, valamint a szomszédos megszállott területen is igen sok kereskedelmi cikk ára jelentékenyen aláhanyatlott. Azok a fantasztikus árak, amelyeket a cukorért, szeszért, teáért, kávéért, rizsért és más cikkekért kértek erősen megintogtak. Kovnóban és Grodnóban a kávé fontjának ára 61 márkáról 40 márkára esett.

Luganó. Az Italia című lap egyik munkatársa jelenti, hogy Orlandónak

a kamara zárt ülésén mondott beszédei kétségtelenné teszik, hogy Orlandó Olaszország régi háborús céljait már nem védelmezi, sőt a szövetségesek beleegyezésével a háború befejezésére is kész volna.

Maradjon polgár a magántisztviselő.

(Nincs szükség szakszervezetre.)

Az Aradi Közlöny-ben e címmel jelent meg egy cikk Bokor Alajos elnök tollából, mely a magántisztviselők helyzetével, jövődjével foglalkozik.

E cikkhez volna röviden némi mondanivalóm. Minden szervezkedés óriási előnyöket rejt magában, mert az erőket egyesíti. E szempontból tehát a tisztviselői szervezkedés kiszámíthatatlan fontossága. Csupán egy dologra van nagy szükség, és ez az az egy valami, amit legtöbb egyesülés elvett: helyes célra felhasználni az egyesített erőket.

Két egyivású frakció áll egymással szemben. Szándékosan mondom, hogy szemben, mert egy ugyanazon célért nem szabad egy aránylag kis társadalmi réteg erejét megosztani. De ez magyar tisztviselői betegség. Kóros tünet, mindenütt felüti a fejét, ahol az ugynevezett intelligens közeposztály egyesüléséről volt szó.

E tünet most súlyosabb elváltozásokat mutat. Politikai ambíciók fütik a didergő tisztviselőt. S szinte csodálatosan csapott át a tisztviselő néhány év alatt egyik végtől a másikba. A szervezkedés a tisztviselők jórésznél vörös posztó volt. Félt tőle. Lealázónak tartotta, mert összetévesztette az utca szocializmusával. Ma már szervezkedik — de a szélsőségben az utcai szervezet mintáján. Politikai jelszók fantómját kergetik, munkászászlók alatt áll s lelkesedik e szóért: sztrájk.

Sztrájk! Hatalmas és biztos találata fegyver. De meg van a maga sajátos természetrajza. A tisztviselők e természetrajzot nem ismerik. Legalább is arra mutat a magántisztviselő egyik frakciójának politikai tömörülése és a munkásérdekekkel való törvénytelen házassága.

A munkások ellenállási alapja olyan erőt ad a szervezeteknek, hogy bátran felvehetik a harcot a munkáltatókkal. Ezen ellenállási alapra szükség is van, mert a munkászsájk természete olyan, hogy pénz kell hozzá. A munkás vagy akkordmunkás, vagy napibéres. Ha tehát leteszi a szerszámot, elveszik jövedelmétől. E jövedelem pótlására szükséges az ellenállási alap.

De kell-e sztrájk-alap a tisztviselőknél? A tisztviselő havidijas. A sztrájk időtartama nem haladja meg az egy hónapot, a tisztviselő pedig egy hónapra egyszerre kapja a járandóságát. Veszíteni valója tehát nincs, mert még csak fel sem tehető, el sem képzelhető, hogy egy havidijas tisztviselőnek fizetéséből egy-két napos sztrájk idejére eső részt levonják.

Az ellenállási alap kötött tőke, melyet rendeltetésszerűen felhasználni nem is lehet.

Ha meg nem lehet, miért gyűjteni, amikor a pénz célszerűbben is elhelyezhető!

A szervezetekkel való pajkos ölekezés különben sem tarthat sokáig. Csak addig, a míg a munkásság be nem látja, hogy ő, egy vele külön célért küzdő tábornak bábszerű eszköze, csak addig, amíg a jóhiszemű és politikai piros zászlók alá vonult tisztviselők politikai jogaik gyakorlásánál ezt a zászlót meggyőződésüket kötve el nem hagyják.

Bármily rövid is ez az idő, az erők megosztását eredményezi s ez hátrányos a tisztviselők társadalmi akciójának sikerénél. Épp azért, amikor a tisztviselők helyzetük javítására és biztosítása érdekében fáradoznak, szándékosan kerülniök kell azokat az utakat, melyeken az élet viharosabb ugyan, de a kenyér szárazabb és feltétlenül kevesebb. Ahol már van egy szervezet, ott még egyet létesíteni, csak egyéni ambíciókból lehet, viszont egy társadalmi osztály nem állhat be egyéni legyezőnek.

Farkas József dr.

HIREK.

Ménesi szőlő a király asztalán.

(Levél az Aradi Közlönyhöz.)

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a király asztalára aradi lisztből készült kenyér kerül naponta, mert a Neuman Testvérek cég világhírű gőzmalma szállítja a lisztet az udvartartás részére. Megírta azt is, hogy az uralkodó csermegéje a finom és nemes Arad-hegyaljai szőlő mindennapos vendég a királyi háznál, mert 1891. óta a ménesi vincellérskola minden második napon öt kiló szőlőt küld az udvarnak.

Nem érdektelen az akörülmény, hogyan jutott az Arad-hegyaljai szőlő a király asztalára. 1891-ben, midőn igen kitünő évfolyamunk volt s a szőlő remekül fejlődött, beért és mint csemege-szőlő igen finom és nemes volt, a szőlő ritka szépségétől ösztönözve, éreztem magam s gyoroki szőlőmből két kosárával küldöttem az udvartartásnak Bécsbe, őfelsége asztalára; szőlőküldeményem oly nagy tetszésben részesült, hogy őfelsége, noha Tokaj-hegyalján ő maga is szőlőbirtokos, azóta nagy előszeretettel élvezte ménes-gyoroki hegyi szőlőnket.

Hasonló nagy tetszésben részesült szőlőnk a szász királyi és a badeni nagyhercegi udvaroknál is; továbbá Károly Ti-vadar herceg és Arnulf bajor herceg őfelségeiknél is. Ezen udvarokhoz ismételtelen rendelték tőlem szőlőt s teljes megelégedésüket nyilvánították.

Az udvar részére szállított kitünő szőlő és borküldeményeimért őfelsége 1891-ben október 5-én, egy értékes briliáns gyűrű adományozása által nyilvánította legfelsőbb megelégedését.

Igy jutott szőlőnk az említett udvarok asztalára s lett ott kedvelté.

Arad, 1917. december 29-én.

Kiváló tisztelettel:

Domány József,
cs. és kir. udvari szállító
és szőlőnagybirtokos.

— **Árvák megajándékozása.** A „Domány Stefánia emlékeztető” 4000 koronás alapítvány évenkénti kamatai az alapítólevél rendelkezései szerint öt aradvárosi szegény árva gyermek között osztandó ki. Varjassy Lajos polgármester a rendelkezésére álló összegeket eljuttatta az árvákhoz.

— **Maflaság.** Végre eljutott Magyarországra is a híre, hogy a németek és osztrákok már a fegyvernagyvadás első napja óta megindították a cserekereskedést Oroszországgal. Adtak árut, mely Oroszországban nincs s kaptak fogyasztási cikket, mely nálunk elfogyott. Jól tették, okosan tették. Vaggonszámra hordják hetek óta az orosz teát, kávét, zsírt, lisztet, babot és egyéb élelmiszert és betömögetik vele a német és osztrák spájzok hézagait. Mi pedig ültünk maflán idehaza. Aztán nagyokára Magyarország számára is kijelöltek két pontot az orosz-román front mentén, ahol cserekereskedhetünk, ha jól esik. Igaz, hogy a frontnak ez a két pontja olyan magas hegyekkel van körülvéve, hogy azokon csak a vágyódás juthat keresztül, de hát Magyarországot elégedjék meg annyival is. Nekünk más feladatunk van: a mi feladatunk rekvirálni, meg rekvirálni. Amíg ők sok ezer métermázsas élelmiszert hordanak be külföldről, addig mi idehaza kifosztjuk a saját polgárainkat, rendeleteket gyártatnak velünk, amelyek kivesszük gyerekeink szájából a magyar kenyeret, hogy bővebben jusson a osztrákoknak. Hatásaink agyonzaklatnak bennünket és hájtóvadást indítanak a kórgó gyomrok ellen, de a szemüket kinyitni elfelejtik. A németek, osztrákok megtöltik éléskamaraikat, mi pedig csak maflán rekvirálunk, rekvirálunk.

(B. u. é. k. ellen.)

Jóízésű ember eddig se kultiválta, vagy ha igen, kényszerből tette. A spanyol inkvizíció korából maradhatott fenn az a szokás, hogy újév reggelén egy nyáláb levelet hoznak az embernek ezzel a négy betűvel: B. u. é. k. Ismerősök, ismeretlenek, barátok és képmutatók a vizitkariyák pergőtűzével árasztanak el, amelyeket nemcsak hogy el kell olvasnod, hanem gondosan válaszolnod is kell rájuk. Ha egy kissé népszerű vagy, akár egy hétig egyebet se tégy, csak viszont bukázzál. Végre hadat kell izenni ennek a pönészes szokásnak. Aki boldog újévet kíván embertársainak, azt juttassa oly módon kifejezésre, hogy a ránk következő esztendőben nem pletykálgodik, nem intrikál, nem gyűlölködik, szóval engedi, hogy mások csakugyan boldogok legyenek. Mert mit ér a b. u. é. k. nekem, ha eltrigylük tőlem a betevő falatot és nemcsak boldognak lenni nem engednek, de még boldogulni sem. A b. u. é. k. ne hitvány irka-firkában nyilatkozzék meg, hanem a mások megbecsülésében. Ezzel aztán kevesebb dolga lesz mindenkinek. Annak is, aki adja, annak is, aki kapja. Főleg pedig a m. kir. postának, mely ugyanis meglehetősen beteg mostanában.

— **Változatlanul nincs gáz, se villany.** A tanács mai ülésén foglalkozott a villamosmű és a gázgyár igazgatóságainak a világítás és üzem redukálására vonatkozó intézkedéssel, amelyeket annak idején az Aradi Közlöny már ismertetett. A tanács az üzemredukációra vonatkozó intézkedéseket tudomásul vette. — Mint értesülünk, január 2-án a Marta-gyárban ismét megkezdődik a munka és a villamos-mű köteles lesz áramot szolgáltatni a gyárnak, ami napi 30 métermázsas széntübbletet jelent. Az eddigi üzemredukációval megtakarított napi 60 métermázsas szén így leolvad felére. Ha a villamosmű nem fog hamarosan szemet kapni, akkor újabb üzemredukáció fog bekövetkezni. A gázgyár helyzete is változatlan. A mostani üzem-korlátozás mellett a gyár szénmennyisége január 4-ig elég. Ha addig nem érkezik szén, a gázgyár kénytelen lesz egész üzemét beszüntetni. Ha azonban az államvasutak igazgatósága segítségére siet a gyárnak, amelyről most folynak a tanácskozások, akkor január hónapban a gázgyár üzeme a mostani redukció mellett nem fog megszűnni.

— **Eljegyzések.** Foltsek Károly és neje leányát, Lonczikát eljegyezte Mahács József máty. mérnök. — Barthel Luczikát eljegyezte Sinka Ferenc. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Az aradi hírlapírók szindikátusa a közönséghez.** Az Aradi Újságírók Egyesületének szindikátusa a következő sorok közlésére kérte fel a lapokat: Az utóbbi időben több helyről az a passz érkezett a lapok szerkesztőségeihez, hogy fiatal emberek, akik részben mint volentörök vannak alkalmazásban az újságoknál, részben pedig csak annyi kövük van az újságírásához, hogy önképzőkori írásokkal bosszantják a szerkesztőségeket és a közönséget, szerkesztőknek adják ki magukat s visszaélve a becsületlen újságíróknak keservesen kiküzdött tekintélyével, kihívóan viselkednek a nyilvánosság előtt. A szindikátus az újságírói kar presztízisének megőrzéseért kötelességének tartja felhívni a közönség figyelmét a fiatalemberekre s egyben kéri, hogy esetleges visszaéléseiket hozzák a szerkesztőségek tudomárára.

— **Felmentettek jótékonyága.** Az ember-szeretet egyik eszköze, az a hatalmas alap, amely a felmentettek adományából gyűlt egybe. Arad város szegényei, a hadbavonultak itthagyott családjai érezték jótékony hatását. Nem hiányzott a meleg szoba, egy-egy darab kenyér senkinek az ünnepek alatt. Az alap növeléséhez nagy mértékben hozzájárult a védnök iránt érzett igazi tisztelet és őszinte nagybecsülés. A védnök Barabás Béla dr. főispán, lelke egész melegével iparkodik a háboru okozta sebeket gyógyítani, ezt a célt szolgálja az általa megteremtett alap is. Hogy a társadalom milyen szeretettel fogadja, erre ismételtelen példa Madár Sándor aradi keféárugyár tulajdonosának a főispánhoz intézett levele, melyben a maga részéről — a ki bár nem lévén felmentett — havi 100 koronát ajánlott fel a nemes célra. Újabban érkezett adományok, melyek Arad sz. kir. város főispáni hivatalához folytak be, a következők: Köpf János dr. 1000, Madár Sándor havi járulék 100, Dr. Sugár Jenő 300, Dobró Gyöngy 200, Lusztig Andor 200, Schreyer Viktor havi járulék 200, Grünvald Samu havi járulék 200, Káldi Jenő Budapestről 200, Bakács Miksa havi járulék 100, Gedeon János 100, Assael Károly havi járulék 50, Igaz Sándor havi járulék 50, Korniss Ödön havi járulék 50, Ifj. Gál Pál 60, Szalay Aranka gyűjtése 57 kor., Koppich Zsigmond újabb adománya 30, Kopp Lajos havi járulék 30, Kiss Sándor és neje havi járulék 20, Tóth Lajos havi járulék 20, Kiss István havi járulék 20 korona.

— **A budapesti árvaszék a Radó-Deutsch házasság ellen.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Tudvalevőleg Radó Kálmán és Deutsch Josefina megesküdtek. Deutsch Josefina Török Sándor dr. utján súlyos testi sértés miatt bünvádi feljelentést tett apja ellen. Az ügyben most érdekes fordulat történt. Az árvaszék megtagadta hozzájárulását a már megkötött házassághoz, az ügyesség pedig Deutsch Izidor ellen az eljárást megszüntette. Most már a jogászok is kíváncsian várják, mi lesz a sorsa az új házaspárnak.

— **Letartóztatott sikkasztó mérnök.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A főkapitányságon Hanz dr. rendőrfogalmazó letartóztatta Argai Odön 30 éves budapesti mérnököt, aki ellen a beszercebányai törvényszék köröz-levelet bocsátott ki. Argait egy budapesti cég vasut építésével bizta meg a felvidéken és a mérnök a munkabérékből huszezer koronát sikkasztott. A mérnököt, aki a fővárosban az utóbbi időkben gyakran megfordult az éjjeli mulatókban is, a detektívek az Abbázia-rávéház előtt fogták el.

— **A tenorista szerenóséje.** Drezdából írják: Az udvari opera egyik legkiválóbb tagja, Patliera Tino tenorista, egy dalmát születésű fiatal művész, legközelebb nőül veszi Schall-Riancour grófnőt, aki egyike a leggazdagabb sziléziai magnásasszonyoknak.

— **Házasság.** Kömlves József leányiskolai igazgató és Kopp Erzsébet polgárliskolai tanítónő házasságot kötöttek. — Balaton János házasságot kötött özv. Hanzli Jánosné urnóval.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Anglia a végső győzelemig harcol.

(Tizenhétévesek sorozása Franciaországban.)

Budapest. A Pester Lloyd jelenti Hágából: A Daily News Bouchmaster lord egyik cikkét közli, amely cikkben a lord azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy részt vegyen-e Anglia a bresztlitovszki tárgyalásokon. A lord arra a következtetésre jut, hogy az angol kormány ne vegyen részt a bresztlitovszki tárgyalásokon, de ragadja meg a kezdeményezést és keressen összeköttetést a német kormánnyal, hogy megkezdhesse a tárgyalásokat, lord Landsdowne ismeretes levele alapján.

Hága. A Reuter ügynökség újból hangoztatja, hogy Anglia összes politikai pártjai a háború folytatása mellett a végleges győzelemig és a Csendes Óceán mellett fekvő német gyarmatok visszaadása ellen foglaltak állást.

Amsterdam. Az Avanti jelenti, hogy Giolitti Olaszországban valószínűleg Lenin szerepét fogja játszani. Giolitti a megegyezéssel békét hirdet, mert egyedül ez mentheti meg Olaszországot a teljes összeomlástól. Hír szerint Giolitti az entente kormányokra a szövetséges diplomaták útján pressiót akar gyakorolni, hogy vegyenek részt a bresztlitovszki tárgyalásokon.

Berlin. Pichon francia külügyminiszter beszédjéről a Vossische Zeitung a következőket írja: Pichon magatartása, amely természetesen nyilvánvalólag összhangban áll Angliával, világos utmutatást szolgáltat politikánkunknak. Feladatunk, hogy Oroszországgal a nyugatra való tekintet nélkül tárgyaljunk. Ha a nyugati hatalmak január 4-ig nem jelentik be esatlakozásukat a négyes szövetség és Oroszország megbeszélte alapelveihez, úgy velük szemben nem vagyunk többé kötve a bresztlitovszki hadicélok formulájához.

Vigalmi adó képekért. A vigalmi adó kivétele körül elvi differenciák merültek fel a számvevőség és a rendőrség között, mert úgy látszik, hogy egyik sem értelmezi helyesen a vigalmi adóról szóló szabályrendeletet. Így például a számvevőség megakarja adóztatni a képkiallítások belépőjegyeit és a szabadjegyeket. A rendőrség ellenben azt vitatta, hogy erről a szabályrendelet nem intézkedik. Végre is a tanács mai ülésén úgy oldotta meg a gordiusi csomót, hogy mindkét félnek igazat adott. Kimondta ugyanis, hogy a képkiallítások belépőjegyeit igenis meg kell adóztatni, de nem lehet adót kiróni a vernisszázsra kiadott szabadjegyekre. Ugyancsak elvi differenciák támadtak a Vörös Kereszt Egyesület hangversenyei körül is. Az egyesület ugyanis tagjai részére a hangversenyekre tiszteletjegyeket szokott kiadni és a számvevőség ezeket is meg akarta adóztatni. A Vörös Kereszt Egyesület ez ellen tiltakozott. A tanács kimondta mai ülésén, hogy úgy a számvevőség, mint a rendőrség kizárólag a szabályrendelet értelmében járjon el, amely azt írja elő, hogy szabadjegyeket kizárólag a hirdapírók részére lehet kiadni és e jegyek után vigalmi adót szedni nem lehet.

Szobattiz. Lapunk mai számában megírtuk, hogy tegnap este a Szabadság-tér egyik házában a menyezeti gerenda kigyulladását következtében tűz támadt. Ma délután két óra felé hasonló körülmények között a Csernovics Péter-utca 25. szám alatt levő Mihalik-házban keletkezett tűz. Itt is tisztogatták a kályhát, amelybe a menyezeti gerenda be volt építve, a szabadon álló gerenda tüzet fogott és lassanként égni kezdett, míg végre ma szabad levegőhöz jutva, a tűz lángra lobbant. A tüzeltség Stankovits Milos főparancsnok vezetésével kivonult a tüzhöz, amelyet csakhamar elfoltott. A rend fenntartásáról Véber Árpád ügyeletes rendőrfogalmazó gondoskodott. A kár, mint-hogy egy falat is ki kellett törni, körülbelül ezer korona.

Halálhír. Gerber Henrik órák és ékszerész életének 49-ik évében elhunyt. December 30-án délután 2 órakor temetik a Weitzer János-u. 16. sz. evangélikus házból.

Virágos nőjegyek Kerpelész.

Genf. Washingtonból jelentik: Lansing a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy az Egyesült-Államokra nézve semmiféle ok nem forog fenn, hogy magatartásukat az európai háborúval szemben, dacára az orosz békejavaslatnak, megváltoztassák. Wilson döntését a legközelebb közzé fogják tenni.

Rotterdam. A Reuter-ügynökség jelenti New Yorkból: Egyesült Államok ama lapjai, amelyek Cernin gróf békeajánlatával foglalkoznak egyhangulag kijelentik, hogy ez nem fog befolyással lenni Amerika ama határozatára, hogy részt vegyen a háborúban.

Stockholm. A Pravda jelenti, hogy a tárgyalások a donikozákokkal, akik Kaledint ott hagyták kedvező befolyást vesznek. A donikozákok kiküldöttjei már elismerik, hogy az orosz nép tanácsa és a kozákok felfogása között a rögtöni béke szükségessége tekintetében nincs nézeteltérés.

Páris. A kamara 1919-iki korosztályok behívásáról szóló javaslatot tárgyalta. Abrámi államtitkár rámutatott arra, hogy a kormány tekintettel arra, hogy esetleg komoly események következhetnek be, nem bocsáthatja el a régebbi korosztályokat. Clemenceau kijelentette, hogy a be nem hívott parasztoktól azt fogja követelni, hogy januárban és februárban 6 hétig a front mögötti szükséges munkálatokat végezzék el. Ha a kamara elutasítván viselkednék, felveti a bizalmatlansági kérdést. Rámutatott arra, hogy a németek jelenleg a francia frontra ösztönlenek, így a munkásokra feltétlenül szükség van. A front mögött mozgósított egy millió kétszáz ezer embert, ha szükséges, a frontra is lehet küldeni. A kamara a javaslatot 425 szóval 78 ellen elfogadta.

Vörös-Keresztos kitüntetések. Ferencz Salvator főherceg, a magyar szent korona országai Vöröskereszt Egyesületének védnök helyettese a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül Frey Géza dr. békési kórházi orvosnak, Gajdács Pál tótkomlói Vöröskereszt fiókegyleti elnöknek, Gajdács Pálné tótkomlói fiókegyleti társelnöknek, özv. Csáki Géza Gyuláné kondorosi Vöröskereszt fiókegyleti társelnöknek, Henszelmann Elek dr. békési kórházi vezetőorvosnak, Lindenbergs János dr. gyulai fiókegyleti elnöknek, Nagy Sándor dr. tótkomlói orvosnak, Reis Miksa dr. békésabai orvosnak, Sarkadi Mór dr. békési orvosnak, Neumann Manó dr. lugosi igazgató-főorvosnak, Takács Jolán a békési önkéntes ápolónők főnöknőjének és Varságh Béla békésabai fiókegyleti elnöknek a Vöröskereszt hadiékítményes II. osztályu díszjelvényét adományozta.

Az elsült pisztoly. Ma délelőtt Györbíró Andor géplakatos elment Wohlmann Antal Leiningen-utca 5. szám alatti lakására, hogy egy asztalfiók elromlott zárát megigazítsa. A géplakatos munkáját Wohlmann Emil tizenöt éves fia, Wohlmann Emil aradi fogtechnikus fia végignézte. Györbíró kivett a fiókból egy revolvert, amely Wohlmann fogtechnikus tulajdona és kiszedte belőle a golyókat. Ezután próbálni kezdte a revolvert, amely hirtelen elsült és a golyó a tizenöt éves fiu mellébe furdott. A szerencsétlenségről értesítették a rendőrséget, ahonnan Tisch Mór dr. tisztii főorvos. Prohászka László tb. főorvos és Beregi Sándor dr. ügyeletes rendőrfogalmazó kimentek a helyszínre. A hatósági orvosok bekötötték a fiu sérülését, majd a kórházba szállították. Az orvosok véleménye szerint a sérülés súlyos, de nem életveszélyes. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy Györbíró Andor valószínűleg nem vette ki valamennyi golyót a revolverből, az egyik golyó a csőben maradt, az egyik próbálgatás közben sült el a fegyver. A szándékosság esete ki van zárva, de a géplakatos ellen gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt megindul az eljárás.

A Napközi Otthonok. Megírtuk, hogy az aradi állami és községi elemi iskolákban a

város Napközi Otthonokai létesített. A Napközi Otthonok már megkezdtek áldásos működésüket, amelyet a város anyagi hozzájárulással támogat. A tanács mai ülésén a Napközi Otthonok élmezésére 8360 koronát utalványozott ki.

Katonák merénylete. Zevedik József 46 éves vasuti munkás ma este haza akart menni Ségában levő lakására. Este fél 8 órakor a katonai járványkórháznál két katonán minden ok nélkül megtámadta a gyanútlanul haladó embert. A katonák botokkal ütlegelni kezdték Zevediket, majd kirántották oldalfejtőiket és Zevedik fejét úgy összeszurkálták, hogy a szerencsétlen ember vérbe fagyva eszméletlenül terült el a földön. A járványkórház katonái találták meg Zevediket és bevitték a járványkórházba, ahol az ügyeletes katonaeorvos részesítette az első segélyben. A járványkórházból telefonon jelentést tettek az esetről a rendőrségnek, ahonnan Véber Árpád ügyeletes rendőrfogalmazó Kovács detektívvel ment ki a kórházba. Az időközben megérkezett mentők Zevediket beszállították a közokórházba, ahol Véber rendőrfogalmazó a közben eszméletre tért embert kihallgatta. Zevedik elmondta, hogy két katonán minden különösebb ok nélkül megtámadta és agyba - főbe verte. A rendőrség most nyomozza az ismeretlen katonákat és ha biztos adatok birtokába jut, átteszi az ügyet a katonai parancsnoksághoz. Az orvosok véleménye szerint Zevedik sérülései életveszélyesek.

Adományok. A Növédési Hivatal karácsonyi vásárára annak idején beérkezett még: Br. Dr. Neuman Károlyné 17 drb., Hajek Antal utóda 21 drb., Czédly Irénke 9 drb., Dr. Lakatos Ottó 3 drb., Kremer József 6 üveg pezsgő, Róth Zsigáné 3 drb., Schelly nővérek 4 kép, özv. Süttő Józsefné 5 drb., Darányi Jánosné 14 drb. és 4 üveg bor, özv. Mezey Andorné 7 drb., Vásárhelyi Ada 2 drb., Tömörny, Jenőné 7 tea-baba öltözet, Sonn Sári 1 baba, Dr. Barabás Béláné 8 drb., Dr. Heitz Nándorné 6 üveg bor, Kabdebo Jánosné 4 drb., Dr. Szalay Károlyné 15 drb. és 6 üveg bor, Schill Józsefné 3 drb., Krémer Adajosné 12 drb. és 1 kosár szőlő, Schollmann Juci 6 drb., özv. Fábrián Lajosné 5 drb., Medvey Frigyesné 1 drb., Vertán Istvánné 5 drb. A „Napközi Otthon” és részben a hivatal szegényei részére beérkezett pénzádmányok: Gróf Károlyi Gyuláné 2000 K., a „Fehér kereszt” gyermeknap gyűjtéséből 2000 K., Beck Mária hagyatéka 200 K., Müller J. és fia 60 K., özv. Herman Gyuláné 20 K., „Kis Pista” 50 K., Gyulányi Rezsóné 20 K., Kiszely Gizike 10 K., Kohányi Róbertné 10 K., Nozdrovitzky Mária 2 K. Természetbeni adományok: Schelly Mátyásné 12 drb. kolbász, Gáspárdy Józsefné 50 drb. birsalma, Hehs Aladárné 12 kg. liszt, Br. Urbán Péterné 12 drb. özv. Jakabffy Zoltánné 20 drb. ruha és 42 pár harisnya, 12 fejkötő, 11 sapka, 5 sál, Káspárdy Józsefné 2 kabát, 1 sapka, 1 pár keztyű, Jakobovits Jenőné 2 pár cipő, Balassa Györgyné 1 pár cipő. — A szegény gyerekek karácsonyára Vajda Zsigmondné 259 drb. kalácsot, Krémer Alajosné 100 drb. kis csomag, Diót, almát, süteményt, játékszert küldtek: Schlechta Gusztávné, Gáspárdy Józsefné, Sohr Irma és Sohr Iluska, Dengl Lajosné, Balassa Györgyné, Rényi Miklósné, Gersy Józsefné, egy kongreganista, Nachtnébel Ödönné, Dániel Kamilla, Hehs Aladárné, Eissen Józsefné, Nozdrovitzky Mária, Schelly Mátyásné, Jakobovits Jenőné, N. N., Kerpel Izsó. Mindezen nemes-szivű adakozóknak hálás köszönetet mond a Hivatal nevében: Baross Boris ügyv. alelnök.

Jóteknycélu hangverseny. Az aradi háziezred zenekara folyó hó 31-én hétfőn, Szilveszter este fél 9 órakor a Hungária kávéházban a háziezred rokkant alapjának gyarapítására jóteknycélu hangversenyt rendez. Belépti díj 1 korona.

Gyors- és gépirás tanfolyam. Minden hó elsőjén kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszertű írógépeken. Gyorsírás és írodai munkálatok tanítása szaktanár vezetésével. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógépvállalatnál Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11-41.

Keresk. szakoktatás. (4 havi magántanfolyam.) Könyvvitel, gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozás: Gyors- és gépiróiskola Lázár Vilmos-u. 2.

Aradra hozták a kasszabetörőket.

— A tettes vallomása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma este felé a vasúti állomásról érdekes menet vonult a városháza felé. Két hatalmas természetű csendőr előtt két bilincsbe vert cigány, egy összeláncolt cigányasszony és egy megvasalt cigányfiu haladt. A gyalogjárón pedig Raszti és Kóródy detektívek kísérték a menetet a rendőrségre, ahol már várták őket Beretz Ferenc rendőrkapitány és a lapok rendőri tudósítói. Raszti detektív jelentette Beretz kapitánynak:

— Kapitány urnak alássan jelentem, megérkeztünk. Elhoztuk a cigányokat.

És ezután elmondta Raszti detektív Kolompár Jánosnak, a villamosmű kassza-tolvajának, a bőrkabátos cigánynak elfogatását. Raszti és Kóródy detektívek mindenképp előtt Hódmezővásárhelyre utaztak Aradról. Atkutaták az egész környéket, de nyomozásuk nem vezetett eredményre. Ekkor átutaztak Szegedre, ahol a Csillag-börtönben érdeklődtek, hogy nem volt-e büntetve Kolompár Béla, a vastagbajuszu cigány. A Csillag-börtön igazgatója nem tudott felvilágosítást adni, de a börtön irodájában ismerték Kolompárt, aki már volt büntetve. A detektívek itt megkapták Kolompár Bélának és feleségének fényképét is. Megtudták azt is, hogy Kolompárék Kistelekre valók. Az aradi detektívek kimentek Kistelekre és az ottani csendőrökkel együtt kezdtek nyomozni. Kedden este a csendőrök segítségével körülvették a falu végén levő három házat, amelyben a cigányok laknak és mindenkit igazolásra szólítottak fel, de a keresett cigányokat nem találták. Raszti és Kóródy erre visszatértek Szegedre, ahol kétszer is végigcirkáltak a várost eredménytelenül.

Péntek délelőtt a két detektív elment Szeged-Rókus állomásra és a jegypénztár közelében helyezkedett el.

— Itt jó lesz vigyázni! — figyelmeztette társát Raszti.

Néhány perc múlva egy fiatal cigány-ember lépett az első osztályu jegypénztárhoz. Raszti a cigányban a személyleírás alapján azonnal ráismert a bőrkabátos, aranyláncos cigányra, Kolompár Jánosra, aki három darab első osztályu jegyet váltott Orosházára. A detektívek most már nyomon követték a cigányt, akihez egy cigányasszony és egy 16—17 éves cigányfiu csatlakozott. A három cigány gyanútlanul felszállt az orosházai vonat egyik elsőosztályu fülkéjébe. Raszti az egyik oldalon, Kóródy a másik oldalon felszálltak a kocsiba, beharantak a fülkébe, amelynek ajtaját Kóródy elállotta, Raszti pedig az ablak függönyeit összehúzta. Ekkor Raszti a bőrkabátoshoz fordult:

— Hogy hívnak?

A cigány nyugodtan előveff egy Lakatos János névre szóló rokkantsági igazolványt és megmutatta a detektívnek.

— Nem így hívnak téged. Te Kolompár János vagy, aki Bánfi János néven is szerepelsz.

— Kikérem magamnak, méltatlankodott a cigány. Lakatos az én nevem.

— Ne hazudj. Te Kolompár János vagy.

A lármára odasietett a kalauz, akit Raszti csendőrökért menesztett. A csendőrök csak hamar megérkeztek és megkezdődött a motozás. A cigánynál több aranyláncot, aranyórát, aranygyűrűket és néhány száz korona pénzt találtak.

— Hol van a többi pénz? — kiáltott Raszti a cigányra.

— Mindent odaadtam, ami nálam volt, felelte a cigány.

Raszti közben figyelemmel kísérte a cigányasszonyt, aki nagyon nyugtalanul viselkedett. Most azután megmotozták az asszonyt is, akinek a harisnyájában hét darab négyrét ösz-

szelajtott ezerkoronás bankjegyet találtak. Hogy a pénzt hol szerezték, arra nézve nem tudtak felvilágosítást adni. A motozás alkalmával egy forgópisztolyt is találtak Kolompár zsebében, a batyujában pedig egy üveg Törley-pezsőt.

A három cigányt azonnal megláncolták és elutaztak Orosházára. Utközben Raszti megkérdezte a cigányokat, hogy mikor jöttek el Aradról. A férfi és a fiu hallgatott. Az asszony azonban megszólalt:

— Nem voltunk mi kérem Aradon. Tegnap jöttünk Vácról s most Orosházára akartunk menni a rokonainkhoz.

Egész uton hiába faggatták őket a detektívek, nem akartak Aradról semmit sem tudni. Orosházán a detektívek az ottani csendőrség őrizetére bízták a cigányokat és nyomozni keztek a városban, de eredmény nélkül. Orosházáról azután Raszti telefonon jelentést tett a cigányok elfogásáról Beretz kapitánynak. Az orosházai csendőrségre egy csendőrjártat még egy fiatal cigányt hozott, akit a békéscsabai járásbíróra akartak kísérni. Raszti felismerte benne a kassza-rablás másik tettesét, Kolompár Tubát. Ez is letagadta a nevét és halani sem akart Aradról. Most már négy tagból állott a díszes társaság, amelyet két csendőrfelvezető mellett utnak indítottak Békéscsaba felé. Raszti és Kóródy Csabán is nyomoztak, mert a motozás alkalmával a cigánynál egy Békéscsabán vásárolt gallért találtak, a melyen rajta volt a csabai kereskedő neve. Raszti felkereste a kereskedőt, aki elmondta, hogy szerdán egy cigány és egy cigányasszony járt az üzletében, ahol gallért és finom keztyűt vásárolt. Megtudta Raszti az is, hogy egy cigány bérkocsit fogadott, a kocsissal 60 korona fuvardíjban alkudott meg és a várostól 25 kilométernyire vitette magát.

Békéscsabán újból faggatni kezdték a detektívek a cigányokat, akik állhatatosan tagadtak, de amikor Raszti a beszerzett ferhelő adatkot sorra elmondta nekik, nagynehezen mégis

beismerték, hogy voltak Aradon

és az Eke-utcában laktak, de a kassza rablást tagadták. Megtudta Raszti azt is, hogy a cigányasszony, akiről kiderült, hogy Kolompár János felesége, 14 nappal ezelőtt egyetlen fillér pénz nélkül megszökött a csendőröktől és most hétezer koronát találtak nála. Erről a pénzről nem tudott felvilágosítást adni.

Ma este azután megérkezett Aradra a cigánytársaság, amelyet őrizetbe helyeztek. A betörőbandának most már csak egy férfi-tagja, Kolompár Béla, a banda feje hiányzik. Keresik még Kolompár Béla feleségét és Kolompár Tuba szeretőjét, akik ellen szintén az a gyanú hogy részesei az aradi betörésnek.

A két aradi detektív, Raszti és Kóródy lelkiismeretes, nagyszerű munkát végeztek. Nappal, éjjel, esőben, fagyban, bokáig érő sárban kutatták-keresték, hajszolták a betörőket. Nem ismertek fáradságot, csakhogy feladatuknak megfelelhessenek. És mindezt az emberfeletti munkáért, sok zaklatásért, fáradozásért és nélkülözésért mindössze napi hat korona napi díjat kapnak, ami arra sem elég, hogy a fáradságos munkát végző detektív napjában egyszer jólakihasson. Raszti és Kóródy azonban nem a napi díjért dolgoztak, hanem a vérbeli detektív lelkesedésével, hogy eredményt tudjanak felmutatni és az a legnagyobb jutalmuk, hogy munkájuk eredménnyel járt.

Ma reggel a Kolompár-bandának még egy újabb lopása is kiderült. Megjelent ugyanis a bűnügyi osztályban Bakóczy Károly mezőturi gazdálkodó és elmondta, hogy a múlt héten Mezőturon tömeges lopásokat követtek el. Az Aradi Közlöny-ben olvasta, hogy Aradon cigányok betörést követtek el s neki az a gyanúja támadt, hogy Mezőturon is ezek a cigányok garázdálkodhattak. Aradra jött tehát bejelenteni, hogy tőle is elloptak egy értékes pokrócot. A detektívek szobájában megmutatták a me-

zőturi gazdának a Mikelakán talált bűnjeleket és ezek között felismerte a tőle lopott pokrócot. Ezzel kétségtelenül beigazolást nyert, hogy a Kolompár-banda Mezőturon is működött.

Holnap különben Aradra jönnek a kisienői, pécskai és nagylaki csendőrök és sok-sok megkárosodott ember, akiknek meg fogják mutatni a bűnjeleket. Holnap Beretz kapitány ki fogja hallgatni a cigányokat és szembesíteni fogja őket a hétfőn Aradon elfogott cigányokkal. Nagy szerepet fog játszani a holnapi kihallgatások során az a finom reszelő is, amelyet a detektívek a Maros-parton a feltört kassza mellett találtak.

Valószínű, hogy Kolompár Béla és a másik két cigányasszony is hamarosan kézrekerül. A csendőrök négy vármegyében keresik őket és a hurok egyre szűkebbre szorul körülöttük.

Kulisszák mögül...

(Mindenki menyasszony.)

Ugy látszik, csakugyan nem lehet büntetlenül elmondani mindennap a színpadon ezt a szót: — szeretlek!

A nemezis figyel, jegyez s komolynak itéli a színpadi beszédet, s aztán kimondja a zordon ítéletet:

— Akit szeretsz, legyen a tiéd!

Igy történt aztán, hogy az aradi színpad szépei között kitört a házassági láz. Csupa menyasszony járkal a világot jelentő deszkákon. Jóakaratu és irigy kézszerítések történnek, megfelelő gratulációk kíséretében:

— Szerencsét kívánok édesem!

Persze a meggratulált még védekezik:

— Nem, nem fogadhatom még el, még titok az egész, de... nemsokára... talán.

A titkot már nemcsak a színtársulat, de az egész város verébe csiripelik. Harsányi Margitnak már az esküvőjét is kitűzték. Január 13-ikán lesz — Temesvárott. A vőlegény egyetemi magántanár, a szomszéd város egyik legkitűnőbb nőorvosa. Most katona. Itt ismerkedtek meg Aradon. A művészet hozta őket együvé. A Féltékenységben és a Szeretőben szép sikert aratott Harsányi Margit és sokaknak feltűnt, hogy valahányszor a művésznő játszott, egyik jobboldali páholyból viharosan hangzott fel a taps. Ugyanakkor a zenekarból szivalaku virágkosarakat és csokrokat adtak fel, melyeknek átvétele után egy sokatmondó pillantás szállott a lámpák felől az „orvosok páholya” felé.

— Ebből a játékból még baj lesz, akárci meglássa! mondották a befentesek.

S íme, a baj csakugyan meg is érkezett. Mert a házasság elvégre csak az érdekelték baja vagy gyönyörűsége, de hogy a házassággal az aradi színház elveszti pompás hősnőjét: az már a közönség baja is. Amint értesültünk ugyanis, a boldog vőlegény kijelentette menyasszonyának, hogy „szó sincs többé a színpadról!” Mi pedig már itt — a közönség nevében — felebbezést jelentünk be a szigorú ítélet ellen. Az aradi közönség megszerette és meg is akarja tartani szeretetében Harsányi Margitot, ki a szép alakítások egész sorozatával kedveskedett neki, aki művészetét mindig komolyan vette s akitől az aradi hölgy-publikum öltözködni tanult.

A másik menyasszony Zöldhelyi Anna. Nem régen irtuk meg róla, hogy öngyűsége „bodrogközi kisleány”, de hogy arra vonja szíve vágva is, az csak most derült ki. Pár héttel ezelőtt egy idegen civilruhás fiatal férfit láttunk az oldala mellett. Egy napos vasárnap délelőtt feltűntek a korzón. — Szép pár! mondták a leányok. — Ki ez? haragoskodtak a férfiak. Most már elárulhatjuk, hogy az illető egyik felvidéki vármegyének a jegyzője s jelenleg huszárfőhadnagy az olasz fronton. Pár napos szabadságát arra használta fel, hogy elhozza Annuskának az — arany gyűrűt. A gyűrűt már kerestük a kezén, de még csak ut

seli. — Legyen előbb vége a háborúnak! mondja. Nem akar egy bizonytalan menyasszonyságot. De ha ilyen rohamos tempóban haladnak a béketárgyalások, hamarosan előkerül a napfényre az aranykarika.

A harmadik menyasszony a kis Kieffer Lujza. Szörnyen titkolja, de mindenki beszél. A vőlegényjelölt szintén katona. Tüzér. Kedves drága fiatal fiu, akinek a szívében erős lobbót vetett a szerelem. Nem régen ment el a frontra s szeretetreméltó naivánk szavai szerint: „bizony isten könyezett!” A kis menyasszonyt már megnézte a papa és mama is. Meghívták volt egy este vacsorára, s ugylátszik meg is szerették. Mert a levelezést kegyesen engedélyezték. S az olasz fronttól mindennap tizenhat oldalas leveleket hoz a posta, melyekre Kieffer Lujza is válaszolna mindennap, ha most egy másik életberágó ügy el nem foglalná. Megakarja nyerni a szépségversenyt. Lehet, hogy meg is nyeri, mert az olasz földről ujabban egyre-másra érkeznek a szavazatvásárló postautalványok.

Van azonban érdekes művészi hit is a kulisszák mögött. A szintársulat a „Románó”-ra készül. A legszebb, legbájosabb színpadi műre, melyet az utóbbi időben a színpad számára irtak. A fő női szerepet Harsányi Margit játszotta volna, de az igazgatóság már számol a művész nő házasságával s a szerepet — a finom és erőteljes drámai szerepet — Horváth Micinek osztotta ki. Ez lesz a ránk következő hetek színházi szenzációja...

Angol előretörések kudarca.

Berlin, december 29. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A flandriai arcvonal egyes szakaszain a Searpétól délre, Graincourtnál és Gannelieunnél a tüztevékenység estefelé fokozódott Nieuporttól keletre és Poelcapelle mellett az angolok többszöri felderítő előretörései meghiúsultak.

Német trónörökös hadcsoportja: Courtecontivol északra felderítő osztagok behatoltak a francia vonalakba és néhány foglyot hoztak vissza. Keleti harctér: Nincs újság. Macedon arcvonal: A Presba tónál északnyugatra és a Doiran tó mellett időnként élénk a tüzérségi tevékenység.

Ludendorff.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Uj bírák az aradi törvényszéken. Az aradi királyi törvényszéken két bírói állás üresedett meg. **Lehrmann** Viktor táblabíró elhunyt. **Székelv** Miklós dr. törvényszéki bírót pedig Budapestre helyezte át az igazságügy-miniszter. Ugy értesülünk, hogy a két állást az igazságügy-miniszter áthelyezéssel fogja betölteni és pedig az egyik helyre **Otrubay** Dezső járásbíró nevezik ki, aki ezidőszent, mint tüzerfőhadnagy teljesít szolgálatot a fronton, a másik helyre pedig **Szabó** Frigyes dr. pécsi járásbíró kerül. Szó van arról is, hogy a járásbírószágon az ilymódon megüresedett állásra **Barbura** Széver dr.-t, nagyváradi törvényszéki bírót, volt borosjenői ügyvédet nevezik ki.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. —

Harmincezer korona pönalé jótékony célra.

(Ha Goldschmidt Mihályné pert nyer.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma itélkezett az aradi tőzsdebiróság abban a kártérítési pörben, melynek szereplői ismert itteni kereskedők: **Goldschmidt** Mihályné, a **Goldschmidt** Mihály és fiai cég tulajdonosa, mint felperes és **Epstein** Simon alperes. A bíróság **Goldschmidt** Mihálynénak adott igazat és a felek kiegyeztek. A pörnyertes azonban nem reflektált a részére jogosan megítélt harmincezer koronára, hanem azt jótékony célra fordította. A humanizmus jegyében működő aradi intézetek kapják az impozáns summát.

Goldschmidt és **Epstein** között szerződés jött létre azon célból, hogy nagyobb mennyiségű pálinkát és bort vásárolnak közös számlára. Megállapodás jött létre a szerződő felek közt, hogy akár **Goldschmidt**, akár **Epstein** Aradon és a szomszéd megyékben pálinkát, vagy bort vásárol, úgy az közös tulajdont képez és az eladásból keletkező haszon közös.

A szerződésben kikötötték, hogy minden egyes vásárlás azonnal egymásnak bejelentendő és amennyiben akár az egyik, akár a másik cég részéről a bejelentés nem történne meg, úgy ezen bejelentés elmulasztását szerződésszegésnek tekintik és a szerződéshez hű cég jogositva van 50 ezer korona kártérítést igényelni. Az 50 ezer korona kártérítési igény azonban csak akkor válik jogossá, ha a szerződésszegő fél bejelentési kötelezettsége elmulasztásának tudomásulvételétől számított három napon belül jelentkezik a másik cég kártérítési igényének bejelentésével.

Az aradi tőzsdebiróság öt tagu tanácsa ma délután harmadszor ült össze, hogy a régen huzódó ügyben döntő ítéletet hozzon. A tárgyaláson **Leopold** Zsigmond elnököl, bírák voltak: **Adler** Andor, **Bing** János, **Deutsch** Károly és **Tenner** Lajos. **Goldschmidt** Mihálynét **Somló** Ármin dr., **Epstein** **Molnár** Oszkár dr. védte.

A **Goldschmidt** cég képviselője a megfartott tárgyalásokon azt hangoztatta, hogy az alperes **Epstein** Simon kijátszotta a szerződést, amennyiben **Epstein** nagyobb mennyiségű bort és pálinkát vásárolt össze, több waggon árut raktározott fel és a vásárlásról nem tett jelentést a **Goldschmidt** cég tulajdonosának, a vele szerződő félnek és így az 50 ezer korona szerződésileg kikötött kártérítés jogossá vált. **Epstein** megcsórtette a szerződést, amennyiben annak sarkalatos pontját: azt, hogy vásárlás történt, nem jelentette be.

Ezzel az állítással szemben **Epstein** képviselője azt igyekezett bizonyítani, hogy nem történt szerződésszegés és kérte a bíróságot, hogy az ötvenezer korona kártérítési keresetet utasítsa el.

Tanuként meghallgatták **Zonn** Zoltán kereskedelmi ügynököt, **Por** Jenő könyvelőt,

Epstein Simon alperes elismerte, hogy **Goldschmidt** Mihályné jogosan indította meg a keresetet és ennek következtében felajánlta az ötvenezer korona helyett harmincezer koronát. A felperes az ajánlatot elfogadta és a bíróság előtt a peres felek közt az egyezés létrejött.

Goldschmidt Mihályné kijelentette, miszerint tekintve, hogy a kereset megindítá-

sakor a tőzsdebiróság által megítélt összeg jótékony célra fordítja, ennek következtében megbizta **Somló** Ármin dr. jogi képviselőjét, hogy a harmincezer koronát vegye át és azt a következő jótékony egyesületek közt részarányosan ossza ki:

A Fehér Kereszt Egyesület, Aradi Anyavédő Egyesület, a Nővédelmi Hivatal, az Izr. Fiuárvaház, az Izr. Népkonyha és az Aradi Izr. Öregek otthona.

Somló Ármin dr. a harmincezer korona átvétele után a nevezett intézmények részére 5—5 ezer koronát juttat.

Házvásárlás találomra.

(Az ingatlan láz fura esete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hogy az ingatlanok után milyen beteges hajsza indult meg, arra nézve igen jellemző és érdekes eset fordult elő nemrég Aradon, melynek ma volt a folytatása a járásbiróságon, **Eles** Simon bíró előtt.

A történet főszereplője **Sillinger** Márton hódmezővásárhelyi lakos, aki a háboru alatt impozáns vagyonra tett szert. **Sillinger** elhatározta, hogy házat vesz Aradon. Bejött a városba és végigsétált az utcákon, nézegette az épületeket, mustrálta a házakat és azon gondolkodott, hogy melyik ingatlant vásárolja meg. A derék hódmezővásárhelyi bácsi itt nem ismert senkit sem, összeköttetései nem voltak és így hamarjában nem is tudta, hol kezdje az ügyet. Avval sem volt tisztában, hogy milyen házat vesz, csak venni akart. Kicsit, nagyot, földszintes, emeletest, palotát, kunyhót, mindegy, csak ingatlan legyen. Séta közben **Sillinger** a színház tájékán megszólított egy hordárt, akihez így szólt:

— Hallja, barátom, ajánljon nekem egy házat.

A jámbor közszolga egy kicsit meglepődött az idegen kívánságán. Hosszu hordári működése alatt már sok ügyet bonyolított le, diszkrét megbízásai is voltak, de még házat nem kommandált senkinek. A hordár azonban feltalálta magát. Bement a házat kereső úrral a Fehér-Kereszt kávéházba és ott bemutatta az idegent **Bethleheim** és **Fleiszig** nevű ügynököknek. **Sillinger** megmondotta, mi járathatna van Aradon, mire a két ügynök elvitte őt a Deák-Ferenc-utca. Csak úgy találomra bementek egy házba, melyen ugyan nem volt kiírva, hogy eladó és megkérdezték a házmestert, nem eladó-e az épület.

A Deák Ferenc-utca 25 számú ház volt ez, melynek tulajdonosai **Frölich** örökösök, akik azonban nem laknak Aradon. A házmester nem tudott felvilágosítást adni, ellenben az egyik lakó, névszerint **Hanzel** Jánosné elmondta, hogy a házat már sokan nézték és naponta harminc-négyen ember is érdeklődik a ház iránt. A két ügynök ezután eltávozott. **Sillinger** azonban összeköttetésbe lépett **Hanzel** néval, aki elvezette az egyik örökshöz, amire a vevő nyolevan korona fázadozási díjat adott a lakónak.

Sillinger a háztulajdonosokkal, akik **Uj** aradon és **Temesváron** laknak, megkötötte az üzletet és a Deák Ferenc-utca 25. szám alatt lévő házat megvette. És most következik az ügy váratlan fordulata.

Bethleheim és **Fleiszig** megtudták, hogy **Sillinger** megvette az általuk mutatott házat, mire közvetítési honorárium követelésével léptek fel. **Sillinger** nem volt hajlandó fizetni, mire perre került a dolog.

Az ügynökök két százalékot követeltek, ami a házvétel után 857 koronát tett ki. A vevő a mai tárgyaláson avval érvelt, hogy az ügynökök a házat nem közvetítették, hanem csupán megmutatták és az üzlet az ő szereplésükön kívül jött létre.

— Azért, mert a házat megmutatták — mondotta Sillinger — nem jár honorárium.

Eles bíró megkérdezte Sillingert:

— Igért az ügynököknek províziót:

— Csak annyit mondtam, ha kommenálnak egy házat, megfizetem fáradozásait.

— A vevőt mi vittük el a házhoz és a mi közbenjárásunkra jött létre az üzlet — hangoztatták az ügynökök.

— Ezek az urak — érvelt Sillinger — nem is bejegyzett ügynökök.

Ezen kijelentés után Bethleheim és Fleiszsig előhúzták zsebükből iparigazolványaikat és bizonyították, hogy ők igenis törvényesen bejegyzett ügynökök, kiknek ez a foglalkozásuk.

— Megállapodtak maguk két százalékban? — kérdezte a peres feleket a bíró.

— Csak egy százalék honoráriumról volt szó — mondotta Sillinger.

Majd a tanúk kihallgatására került a sor, akik igazolták, hogy az ügynökök vitték el Sillingert a Deák Ferenc-utcai házhoz.

Itélet hozatalra azonban nem került sor. Ugyanis előbb meg kell állapítani, miszerint elég-e, hogy az ügynökök megmutassák a házat és ezzel rászolgáltak-e a két százalékos jutalékra?

KÖZGAZDASÁG.

A magyar álláspont szerint döntötte el a király a kvótát.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A király a következő legfelsőbb kéziratot intézte Wekerle Sándor miniszterelnökhöz:

Kedves dr. Wekerle! A magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényes képviselői között arra az arányra nézve, amely a közös ügyek költségeihez járulni tartoznak, egyezmény nem jött létre. A közös ügyek költségeihez való hozzájárulás arányát 1918. január hó elsejétől 1918. december 31-ikig terjedő év egész tartamára való érvénnyel akképen állapíthatom meg, hogy a közös ügyek költségeiből a magyar szent korona országai 36,4 százalékot viseljenek. Utasítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza. Laxenburg, 1917. december 27-én. Károly s. k., Wekerle s. k.

— **Rekvirálás Aradon.** Az Országos Közgazdasági Hivatalt vezető m. kir. miniszter ur 150.000 | 1917. számú rendelete szerint Arad sz. kir. város lakosságának idej gabona, hüvelyes stb. terméséből a hadsereg és polgári lakosság szükségleteire 50 wagon leszállítását rendelte el. A leszállítandó termények buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, tengeri, tatárka, köles, valamint bab, borsó, lenese, lóbab és takarmányborsó készletek és mindezek orleményei (liszt, köleskása, árpagyöngy stb.) A rekvirálás a termelők és nem termelők készleteire egyaránt kiterjed, tekintet nélkül az összminiszterium vagy az egyes miniszterek által kiadott rendeletekben foglalt korlátozásokra. Felhívom ennélfogva a város lakosságát, hogy a saját érdekében és a közellátás zavartalanosságának biztosítása érdekében a rekvirálási eljárást teljes odaadással támogassa, netáni fölös készleteit, bármily csekély mennyiség is legyen, az Zubor Andor tanácsnoknál (Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak I. em.) ajánlja fel megvételeire, a tudomására jutott visszaéléseket hozza a hatóság tudomására, és ezzel ebben a kétségkívül legnehezebb háborús gazdasági évben az ország ellátatlanával és a hadsereg szükségletével szemben fennálló és nemzeti becsületünkkel azonos, hazafias kötelességét hiven teljesítse. Tudomására hozom, hogy a rekvirálási eljárásra olyan utasítást adtam, hogy mindenki szemben egyenlő elbánás követendő s semminemű megalkuvásnak nincs helye akkor, amikor a legszentebb hazafias kötelesség teljesítéséről van szó, mert ennek kell tekintenem, hogy a hazájukért életüket és vérüket áldozó katonák szükségleteiről a legteljesebb mértékben gondoskodjanak azok, kiknek nem adatott meg, hogy hazájukat legyverrel szolgálják. Most, mikor a várva várt béke hajnala pirkad felénk, elvárom a város lakosságától, hogy az eljárás sikerét hathatósan előmozdítani és a bizottságok működését megkönnyíteni fogják. Varjassy Lajos polgármester.

Egy magyarfaló gróf a — honvédekért.

(Sternberg Adalbert érdekes alapítványa.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Sternberg Adalbert gróf birodalmi képviselő, aki parlamenti szereplése révén vált ismeretessé és aki a leghevesebben támadta mindig a magyarokat az osztrák képviselőházban és a teljes elszakadást hirdette Magyarországtól és aki most egy osztrák lovasezrednél kapitányként szolgál három, ötezer koronás alapítványt létesített és pedig ötezer koronát a léghajósok és ötezer koronát a magyar honvédek részére. Sternberg gróf a magyar honvédelmi miniszterhez intézett alapítvány levelében többek között a következőket írja:

— Van szerencsém nagyméltóságodnak mellékelten 5000 korona VII-ik magyar hadikölcsönt azzal a kérelemmel átteni, hogy méltóztassék a honvéd csapatok özvegyei és árvái számára egy „Sternberg Adalbert gróf alapítványt” létesíteni. Ezen összeg kamatait Ziegler altábornagy ur önméltósága évenként a legméltóbbak közt ossza szét.

— A jelen pillanatban, amidőn itt és ott, politikai körökben egymást szidalmazták és támadják dacára annak, hogy Ausztria-Ma-

gyarország összes határait, még mindig fenyegeti az ellenség, helyesen járok el, ha megteszem az első lépést, hogy az érzelmeknek is megteremtsem egy új kapcsolatát, melyet közösen öntött vér a végtelen sokat szenvedettek közt már megteremtett.

— Hatvan évvel ezelőtt az apám honvédek elleni küzdelemben kapta meg a Mária Terézia rendet és én az első kitüntetésem a fronton honvédsapatok által szereztem meg.

— Változtak az idők! Ezen megváltozott idő szellemének hangosan akarok kifejezést adni. Mindig büszkén fogok azokra a komoly időkre gondolni, amidőn 101-es honvéddandár hős ezredei között, amely dandár babérra halmozott — küzdöttem. És mindenek előtt a legmélyebb csodálattal kell emlékezniem mélyen tisztelt parancsnokomról, aki a leghevesebb golyózáporban is harcoló csapatai között, fedezet nélkül, állott, Fiegler altábornagy s exellenciájáról. Megkérem őt, hogy vegyen magának fáradságot és ossza ki az alapítvány kamatait évenként a legméltóbbak között.

Fél millió magyar esett el.

Az Aradi Közlöny számára írta: Madzsar József dr.

A háborús embervesztésről csak úgy kaphatunk képet, ha annak forrásait egyenként vesszük vizsgálat alá.

Az első a véres veszteség. Az elesettek és elhaltak számának nagyságáról ma még pontos adatunk nincsen, de a háború három éves tartama alatt neutrális országokban végzett számítások szerint Magyarországon körülbelül félmillióra lehet tenni az embervesztést. Ez a veszteség tehát annyit jelent, hogy az ország munkaképes korban levő férőlakosságának körülbelül 12%-a elesett. Már ez is az ország termelőképességének jelentékeny csökkenését jelenti, még ha ezt bizonyos mértékig a nőknek munkába való inetzivebb bevonásával és a munkaerő jobb kihasználásával pótolni is tudjuk.

A veszteség másik forrása az itthonmaradtak halálzásának emelkedése. 1915-ben Magyarországon a polgári lakosság között is mintegy 30.000-rel több volt a halottak száma, mint az előző években, holott a férőlakosság jelentékeny része katonai szolgálatot teljesített. Ekkor tehát a kevesebb itthonmaradt közül többen haltak meg, mint normális esztendőben. 1916-ban természetesen a születések csökkenése és ennélfogva a csecsemőhalálzás agszolut számának jelentékeny csökkenése következtében a halálzás abszolút száma is csökkent, a normális évek körülbelül félmillió számával szemben mintegy 430.000-re. Még ez a szám is normálisnál nagyobb halálzást jelent, ha ezt a hadban nem álló polgári népesség számához arányítjuk.

A csökkenés harmadik forrása a születések elmaradása. Az utolsó évek átlag 640.000-nyi születésével szemben 1915-ben 434.000, 1916-ban már csak 292.000 születés történt és ez 1917-ben, — amikor is első félévben 150.000 születés volt — semmiesetre sem fog emelkedni. A háború három éves tartama alatt tehát több mint 1.000.000 elmaradt születéssel kell számolnunk, ami — ha feltételezzük, hogy a csecsemő és gyermekhalálzás arányszáma a háború után nem rosszabbodik, 3 évfolyamra elosztva, körülbelül 600.000 munkáskéznek hiányt jelent. Más szavakkal kifejezve, ez annyit jelent, hogy 1936-ban Magyarországon mintegy 150.000 férfi helyett csak körülbelül 50.000 husz éves férfi lesz, vagyis százezerrel kevesebb, mint amennyi lett volna, ha a háború közbe nem jön.

Az emberhiány kifejezésére a gazdasági életben szokásos átszámítást alkalmazhatjuk és megpróbálhatjuk az ember értékét pénzben kifejezni. Hogyha valamely országban a lakosság által termelt értéket elosztjuk a munkaképes emberek számával és az így nyert összeget többletve közelítjük akkor egy-egy ember értéke Magyarországon körülbelül 20.000 koronát jelent. Ennek megfelelően

200.000 ember hiánya tehát négy milliárd koronára. A háború három éves tartamát véve számításba, csak a születések apadása folytán ez az értékvesztés háromszor annyi, vagyis tízenkét milliárd korona. Ez öt százalékos kamatozással évente kétszázmillió koronának megfelelő munkaértékvesztést jelent. És ez az összeg csak az elmaradt születések számából következő veszteséget jelenti! Ehhez járul még az elesettek elvesztett munkaereje, továbbá a harctérről visszatért rokkantak csökkent munkaképességéből származó veszteség és akkor elképzelhetjük, mit jelent az emberi fajra nézve az, hogy ilyen munkaerő egyszerre hiányzik abból a munkából, amellyel kulturánkat felépítettük. Egész kulturánk abból a munkafőlőslegből származik, amelyet a primitív életszükségletek megszerzésére fordított munkán felül végzünk és hogy még a folyton racionálizálódó termelés mellett is munkánkból nagyon sokat kellett fordítani az elsőrendű életszükségletek megszerzésére és nagyon kevés jutott a kultúrára, azt legjobban mutatja kulturánk alacsony átlagos színvonala.

És ez a munkamennyiség — évi sok százmillió koronának megfelelő érték! — hiányozni fog az általunk termelt értékből, akkor, amikor Magyarországon a belügyi tárca egész egészévi költségvetése alig negyvenmilliót tesz

A MOZI.

* **A mozi iroda hírel.** A tengerek ka'andorja. (Amerikai látványosság az Urániában.) Ma mutatja be utoljára a színház ezt a minden részletében kiváló, amerikai képet, mely teljesen megnyerte a közönség tetszését. Mindég nagy különlegesség volt a közönségnek, ha a tenger szépségeiben, az azon síkló óriás hajókban, a víz tömegek felkorbácsolt hullámaiban gyönyörködhetett. A tenger a moziközönség előtt a legkivánatosabb látványosság. Semmi sem tudja olyan hűen visszaadni a tenger háborgását, a hullámok erejében lakozó hatalmat, mint éppen a mozi. A mai kép cselekménye elejétől végig tengeren játszódik le egy kiváló, érdekes meseszöveg keretében. A legkiválóbb amerikai gyár legjelesebb készítménye ez a film, mely hosszú, kerülő uton jutott Európába, s Svájcban keresztül hozzánk. A kép minden jelenetében meglátszik az a nagyszabású tevékenység, óriási méret, mely az amerikai képeket általában jellemzi. Pásztor Árpád: Vengerkák című regénye, Lenkeffy Icával és Törzs Jenővel a főszerepben legközelebb az Urániában.

Psilander vasárnap az Apollóban. Pompásabb vasárnapi szórakozást nem is nyújthatna az Apolló-színház a publikumának, mint hogy műsoron hagyja a tegnapi és ma páratlan siker mellett bemutatott Psilander-dramát: „A szerelem rabja”-t. Mint említettük, e nagyszabású film Psilander legutolsó alakításainak egyikét örökíti meg s a filmbehozatali nehézségek miatt csak az elmúlt hetekben került

Elvállal mindennemű szobafestő, szobakárpító, mázoló és cimfestő munkát, elsőrangú és modern kivitelben

CZEILER ISTVÁN
ARAD, Weitzer János-utca 8. szám.

Magyarországba, Psilander nagy sikereit elvéve meg ezen a filmen. E darabban is egy fess moziszínészt játszik, aki a filmről minden nőt meghódít a csak egy, aki közelébe férközik, mert halálosan szerelmes lesz belé, tudja meg, hogy a hódító moziszínésznek súlyos beszédhibája van. Ez azonban nem ejti kétségbe: orvosnőnek képezteti ki magát és saját maga segít szerelmesen jól sikerült operációval. A szerelmes színésznőt Fröhlich Elza, a legszebb mozdíva játssza. Hétfőn új műsora van az Apollónak.

* A hadjárta Őfelsége Zita királynő közreműködésével az Erzsébet mozgószínházban. Háborús filmek között ez a legmonumentálisabb. A színművészet legelőkelőbbjei közé színjátészóként a magyar és osztrák főúri világ számos tagja csoportosult, hogy a filmvetet annál érdekesebbé, népszerűbbé és emlékezetesebbé tegye. Hős hadseregünknek az ország páratlan áldozatkészségének gyönyörű glorifikációja ez a kép, amely hatalmas szimfóniában zengi vissza a harctér tumultuózus eseményeit, a felöltött felégett falvak lakóinak szívbekapó siralmát. S e szimfónia enyhületes tétele a háborús jótékonyosság, a társadalom nemesszivi munkája. Egy megindító korrajz színterei között látnivalók a háborús pártfogoló intézmények is. Zita királyné és Izabella főhercegnő védőségeivel. A hadjárta egyike a legjelentősebb, legizgalmasabb és meghatóbb drámáknak amelynek cselekménymagva számára a háborús vonatkozások voltaképpen csak nagyszerű külsőségek. Így csakne teljes felvonás, amely a Skoda-művek gigantikus telepét, a lövegek, harminc és feles mozsarak készítésének kolosszális látványát nyújtja. — Kedden: Újév napján szenzációs új műsor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Bakfis. Megértjük a fájdalmas helyzetet. Bizony nagy sor az, hogy nem lehet már évek óta táncolni, hogy nem rendeznek bálakat, nincsenek reggelig tartó mulatságok és nem lehet énekelni, hogy: bárcsak ez az éjszaka... Ez a farsang úgy látjuk még csúdes lesz, hangtalan, de lesz még vilám Karnevál és rophatják majd a táncot azok, akik most némaságra vannak kárhoztatva. Csak türelem. A békére is régen várunk, de most utban van, miért ne lehetne nyugodtan várni lényegtelenebb dologra.

I. M. Arad. Beküldött írásaival ismét szép sikereket ért el. Valamennyi kvalitásos, finom munka. Meglátszik, hogy aki azokat életre hívta, egyéniség és van mondani valója. Kérjük, hétfőn délután fél 4 és 4 óra között látogasson el szerkesztőségünkbe.

H. J. Pécska. Sorra kerülnek, azonban várni kell. Sok az eskimó, kevés a papír.

Tábori. Mi is türelmetlenül várjuk. Üdvözléteket átadtuk.

H. J. Körösbánya. A cikk személyes tendenciája miatt nem közölhető.

28736—1917. klt.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyu gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedmény nélkül, vevő vasút(hajó)állomására bérmentesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyu gyertyáért darabonként (8 drb súly 500 gramm) 22 fillérenél; egy harmincketted kg. súlyu gyertyáért (16 drb súly 500 gramm) 11 fillérenél; egy hatvanad kg. súlyu gyertyáért darabonként

(30 drb súly 500 gramm) 6 fillérenél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet, vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárásal és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Green, főkapitány.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 30-án, vasárnap

Délután három és fél órakor méreárok helyarákkal

Három a kisleány.

Este fél 8 órakor rendes helyarákkal:

C. Bérlet.

C. Párlet.

Casanova.

Operetta 3 felvonásban.

A szerkesztőségért felel:

STAUBER JÓZSEF.

ÚJ KÖNYVEK.

* **Bűnügyi Szemle és Büntető Jog.** Angyl Pál dr. udvari tanácsos, budapesti egyetemi professzor szerkesztésében megjelent az egyetlen magyar büntetőjogi szaklap, a „Bűnügyi Szemle” f. évi december 15-én megjelent 3. száma. A „Bűnügyi Szemle”-vel kapcsolatban megjelent dr. Degré Miklóstól szerkesztett A „Büntető Jog Tára”-nak f. é. dec. 1-én megjelent 5. száma. A „Bűnügyi Szemle” augusztus és szeptember kivételével, minden hó 15-én, a „Büntető Jog Tára” pedig az előbbivel kapcsolatban, minden hó 1-én és 15-én jelenik meg. A két lap együttes évi előfizetési díja 1918. jan. 1-től kezdve 28 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest I., Lisznyai-utca 18. sz. Kiadó és könyvnyomda Wessely és Horváth, Pécs.

* **„A Hadsereg”** képes katonai folyóirat karácsonyi száma rendkívül sok aktuális cikket számos közérdekű hírt közöl. A világ háboru eseményeit a legmegbízhatóbb értesülések alapján ismerteti. Illusztrációi közül kiemeljük a haditengerészeti képeket valamint az olasz harctéren készült felvételeket. „A Hadsereg” január elsején a XV. évfolyamába lép. Előfizetési ára egész évre 24 korona egyes szám ára 1. K. 20 fillér. Minden könyvkereskedésben megrendelhető.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen szemünk fénye

Gizikénk

menybe költözése alkalmával mély gyászunkban osztoztak, nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket.

15

Frolich István és családja.

A béke küszöbén

1918. január 1-én.

új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrissebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legértelmesebb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 48 korona

Fél évre 24 korona

Negyed évre 12 korona

Egy hóra 4 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Ingyenes Tea kostoló a citromiz főraktárban.

Kórházak, foglyotáberok munkás telepek és élmezők figyelmébe!

Vételkötelezettség nélkül bárki megkóstolhatja az általam forgalomba hozott kitűnő zamatu rumos tea pótlót. A tea pótló igazi rum és tea zamatajánál fogva teljesen pótoja a drága rumot és teát. Két kávéskanál pótlót bele öntünk a már az asztalra felszolgált tiszta forró vízbe s így egy kellemes ízű rumos teát kapunk. 1 kg. megfelel 200 adag kitűnő ízű teának, ára 35.— korona. Legkisebb mennyiségben is kiszolgáltatjuk. Rumos tea pótló 25 literes demyovonban 1 kg. 30 kor. 10 literes felelt üvegben 32 korona. Kapható a **Herskovits-féle citromiz főraktárban.**

Deák Ferenc-utca 29. — Telefon 989. szám.

Magántelefónknak engedmény. Bérmentve feladóállomásra csomagolás önköltségen. 8258

Kisebb-nagyobb erdőbirtokokat

keres ügyfele részére megvételre

Dr. Üdényi Nándor

ügyvéd

Debreczen, Szentanna 9.

Neuman Testvérek

műanyag-, szesz- és élesztőgyárok Aradon.

Ajánlják tiszta

gabona-élesztőjüket,

mely felülmúlhatatlan kelesztőképessége és tartós sárga folytan bel- és külföldi kiállításokon kitüntetésben részesült.

8741

Bartháné kozmetikai intézete Batthyány-utca 10.

Szépségápolás Arcrác, májfolt, lencse, hajszál eltávolítatik. — Villanyvibráló, kézi masszáz, hajfestés. — Dr. Jutassy-féle szerekkel való működés és szétküldés. 8051

Értesítés.

Igen tisztelt vevőimet és megrendelőimet értesítem, hogy

8765

bőrkereskedésemet és cipő-felsőrész-készítő üzletemet

január 1-én Hunyady-utca 6. szám alól **Forray-utca, Gróf Nádasdy-palotába** helyeztem át.

Kiváló tisztelettel **TAKÁCS JÁNOS,**
bőrkereskedő és cipőfelsőrész készítő.

Egyidejűleg ez uton kívánok szerencsés boldog újévet nagyrabecsült vevőimnek, megrendelőimnek és jóbarátaimnak.

Használt ólom megvételre kerestetik.

ARADI NYOMDA R. T.

ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig:

levélpapírt,	árjegyzéket,	valamint:
borítékot,	levelezőlapot,	eljegyzési értesítőt,
számlát,	továbbá:	esküői meghívót,
memorandumot,	falragaszt,	névjegyet,
jegyzéket,	rölapot,	gyászjelentést,
cégekártyát,	könyvet,	belépti jegyet, stb.

izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvállal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Mairovitz Mór és Fiai

Fatermelés :: Kőbányák :: Hordógyártás.

Központi iroda: **Máriaradna.**

8743

Alapított az 1863-ik évben.

Kereskedők

és viszonteladók figyelmébe!
Karácsonyi és újévi képeslapok

nagybani és kicsinybani eladásra legolcsóbb ár mellett.

MANDL I.

papirkereskedésben, Arad, Bőtvös-
utca 12. 8229

12280—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszterium 4465. M. E. sz. rendelete alapján az élő sertésekért és a sertéstermekért követelhető legmagasabb árakat Arad sz. kir. város területén a következőképp alapította meg:

Olyan sertéseket, amelyeknek súlya darabonként 40 kilogrammot meg nem halad — a kényszer vágás esetét kivéve — közfogyasztásra levágni tilos.

A sertést csak élőhelyen (levonás nélkül) szabad eladni.

Az 50 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 90 kilogramm súlyú sertésnek a hizlalo vagy az állattartó részére való eladásnál élő-súly kilogrammonként 7 korona.

A darabonként 40 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 125 kilogramm súlyú sertésnek levágás céljából eladásnál élő-súly kilogrammonként 6 korona 50 fill.

A darabonként 130 kilogrammnál nehezebb sertésnek levágás céljából eladásnál élő-súly kilogrammonként 6 korona 80 fillér.

A fent megállapított legmagasabb árak magukban foglalják a sertéseknek a rakodó állomásig jutásával járó összes költségeket. Nyers disznósír és mindennemű friss sertéshus eladásánál a termelő és viszonteladó között való forgalomban métermázsánként tisztasúlyért 850 koronánál magasabb árt követelni tilos.

A disznósír, szalonna, friss sertéshusnak, elkészített sertéshusnak stb. a kiskereskedelmi forgalomban való eladási árát a következőkben állapítom meg:

Oldalas	K. 8.90
Cornb és tarja	K. 9.30
Karaj	K. 9.80
Olvasztani való szalonna	
bőrrel 4 cm-nél vastagabb	K. 11.80
Olvasztani való szalonna 4	
— cm-nél vékonyabb	K. 10.—
Sózott szalonna	K. 11.80
Füstölt v. paprika szalonna	K. 12.—
Haj	K. 11.80
Olvasztott zsír	K. 12.—
Nyers debreceni	K. 10.20
Száraz v. főzött debreceni	K. 12.—
Nyers sonka	K. 11.80
Főtt sonka egészben	K. 14.40
Sonka szeletelve	K. 16.80
Párisi sonka	K. 9.60
Véreshurka, májas, tudós	K. 6.—
Elsőrendű disznósajt	K. 8.40
Kocsonya, bőr, nyelv	K. 6.—
Főpörte préselt	K. 7.90
Vagdalt hus	K. 10.20

Aki ezen hirdetésben megállapított legmagasabb áraknál többet követel vagy ígér, elfogad vagy szolgáltat, amennyiben cselekménye súlyosabb büntetés alá nem esik, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. évi november 30.

Varjassy,
polgármester.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer
sápadt hölgyeknek
hogy arczuk és ajkuk üde,
piros színét
visszavarazzolják. — Senki ál-
tal fel nem ismerhető, teljesen
ártalmatlan, színezése állandó.
Egy üvegnak ára 3.— korona.

Gyönyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik!
A szájüreget desinficiálja, utó-
íze igen kellemes. Ára 80 fillér.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Legjobb

fekete v. barna hajfestő

a Melogen. Egy pár perc
alatt bármely haját v. bajuszát a
legszebb állandó fekete
vagy barna színre lehet vele
festeni, anélkül, hogy a színt le-
hetne mosni. Ára egy adag 3 kor.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti, az
eddig egyedüli ily szer a

KROVIL

korpakenőcs.

Egy tégly ára 3.— kor.

Magyarország legnagyobb és legerőteljesebb szőlészeti szaklapja a

„Borászati Lapok“

mely nyertől kezdve 47-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal. — Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat is, minden kétséget kizárólag a legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti újság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé teszi.

A „Borászati Lapok“-nak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a tudósításokra is. Minden előfizető béke idején évenként több színes műmellékletet kap, valamely szőlőfaj hű képét. Ugyintén kéthetenként ingyenes mellékletként veszik az előfizetők a „Gazdasági Tanácsadó“ e lapot, mely nemcsak a mezőgazdaság, de főleg az állattenyésztés, baromfi-, méhtenyésztés, kertészet, gyümölcsészet, háztartás stb. köréből veszi közlőanyagát. Lapkiadónak: Dr. Baross Endre. Szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. Druker Jenő. A lap előfizetési ára: 1 évre 32 kor., 1/2 évre 16 kor., 1/4 évre 8 kor. Mutatványzással 3 héten át készsággal küld a Borászati Lapok kiadóhivatala Budapest, IX., Ulloi-ut 24.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, eson-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg je-
valva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepsin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi nov. 15-től.

Aradról Szegedre indul:
Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.12

Aradról Szegedre érkezik:
Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:
Személyvonat éjjel 8.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:
Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:
Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:
Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:
Személyvonat éjjel 8.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:
Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:
Délelőtt 8.26
Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:
Délelőtt 9.10
Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:
D. e. 8.15
Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:
D. e. 9.00
Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:
Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:
Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:
Reggel 8.37
Este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:
Reggel 6.10
Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:
Délelőtt 9.25
Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:
Reggel 6.00
Délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:
Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:
Vegyesvonat délután 2.36

Ooska, használt
ólomcsöveket
és egyéb

ólomtárgyakat
megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

Új csemege üzlet. Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Szabadságtéren (Uránia-épületben) egy teljesen modernül berendezett csemege-cukorka és élelmiszer üzletet nyitottam. — Alkalmazandó friss felvágottak, házi sütemény, tea sütemény és a legfinomabb cukorkák nagy választékban kaphatók. Szíves pártfogást kérek.

Özv. Novotny Lajosné

Pontos kiszolgálás! — Szolid árak! 8753
321—1917. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alföldrött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a mradnai kir. és bírósági n. k. 1917. évi Pk. 1993/6. sz. végzése következtében Dr. Köpf János íg. véd. által képviselt Aradhegyaljai takarékpénztár r. t. javára végrehajtást szenvedettek ellen 340 kor. s jár. erejéig 1917. évi november hó 3-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 699 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: sertés, libák és tyukok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a mradnai kir. járásbíróság 1917. évi Pk. 1993/6. sz. végzése folytán 340 kor. tőke-készletek, ennek 1918. évi január hó 10. napjától járó 6% kamata, 1/2% váltódíj és eddig összesen 216 kor. 40 il. ben bíróság már megállapított költségek erejéig. Mentesen a 248. sz. háznál e n. o. m. g. t. r. s. a 1917. évi dec. hó 31. napjánk d. n. 1/3 órája határidőben ki-üzetük és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cik 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén baccsáról alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mradnára, 1917. évi december hó 18. napján.

Tiboly Árpád,
kir. jbr. végrehajtó.

8751

**Nagymennyiségű
használt pléh pánt
eladó.**

Bővebbet az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalában.

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT

karácsonyi számában kezdi meg *Romain Rolland* világhírű regényének a *Jean-Cristophe*-nak közlését.

Mindazok, akik *A Hét*-re január 1-től kezdve már most előfizetnek, a lapot a regény megindulásától kezdve kapják.

Előfizetési díj: egész évre 30.— K., félévre 15.— K. és negyedévre 7.50 K.

Előfizetéseket elfogad *A Hét* kiadóhivatala Budapest, VIII. kerület, Népszínház-utca 22. szám és minden könyvkereskedés.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegségeimet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (lagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szápadlás nélküli és fogkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becess partizansát kerve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. o. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielégítettek. 401

5361—1917. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesintézetén 1918. év folyamán levágás és elhullás folytán származó nyersbőrök eladása tárgyában alföldi igazgatóság 1918. évi január hó 22-én d. o. 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalást tart.

A bőrök két csoportban kerülnek eladásra és pedig:

I. Csoport. Ló, szarvasmarha, bivaly, szamár és öszvér bőrök.

II. Csoport. Juhbőrök.

Ajánlattevők zárt, 1 koronás bélyeggel ellátott s „Ajánlat nyersbőrökre” felirással ellátott ajánlataikat legkésőbb 1918. évi január 22-én d. o. 10 óráig alföldi igazgatósághoz személyesen, vagy posta útján nyújtják be, mivel később érkező ajánlatok figyelembe vételnél nem fognak.

A részletes eladási feltételek és csoportonként használandó ajánlati űrlapok a ménesbirtok szertári hivatalában vehetők át, érdeklődőknek azonban kívánatra posta útján is megküldetnek.

Mezőhegyes, 1917. évi december hó.

8609

Ménésbirtok Igazgatóság.

A világitási rendelet

határozatát a fényhatás
csökkentése nélkül csakis

TUNGSRAM-

félwattos lámpák!
lehet beartani. 7167

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsramlámpákat.

29704—1917. kh.

HIRDET MÉNY.

A m. kir. miniszterium 4075—1917. M. E. számú rendelet folytán közhírré teszem a következőket:

A tisztítót vagy tisztítatlan nyersaszbesztnék, ugyancsak mindenféle aszbeszt és aszbeszt-áru hulladéknak az 1917. évi november hó 17-ik napján meglévő készletet legkésőbb 1917. évi december hó első napjáig a kereskedelemügyi miniszterium ipari műszak ügyosztályánál (Budapest, II., Lánchíd-u. 1—3. szám) ajánlott levélben kell bejelenteni.

A bejelentésben fel kell tüntetni: 1. az aszbeszt eredetét (kanadai, orosz, stb.) 2. az aszbeszt vagy aszbeszthulladék fajtáját és minőségét; 3. az aszbesztkészlet nagyságát eredeti fajta és minőség szerint részletezve kilogrammonként; 4. azt a célt, amelyre a fél az aszbesztnet készletben tartja.

A 10 kilogrammnál kisebb aszbesztkészletek, a 2. §. második bekezdésében említett készletek kivételével, nem esnek bejelentés alá.

Aki aszbesztkészletét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, vagy a hatósági ellenőrzést meghúsítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárásai és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

A 81848—1917. sz. keresk. min. rendelet szerint a gyárosok és iparosok jogositva vannak f. é. december 15-ig terjedő időközben saját üzemeikben aszbesztkészleteiknek 5 százalékát feldolgozni.

Arad, 1917. november 29.

Greau, főkapitány.

Seidner Bernát és Fia
mészgyár és fatermelés
Marosborsó, (Aradmegye.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat az arany szerint számoljuk.
 Minden apróhirdetés ára 25 fillér. Vas-
 tagabb betűkkel 40 fillér.
 A vas- tagabb betűkkel írtakat az arany
 arányában kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 ko-
 ronára.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
 zünk fel.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a
 jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
 amelyik igaztalanul vagy ereszeti alakjában
 nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Melyik

40-50 év közötti állami alkalmazott
 vagy gyárban dolgozó felmentett iparos
 venne nőül saját üzlettel és kis pénzzel
 rendelkező nőt, az írjon „Boldog újévet”
 jellegre kiadóba. 5008

Böhémlelkű

fiatal ur leány kelengye és 10 ezer ko-
 rona hozományjal megismerkedne házas-
 ság céljából, hozzá illő ur emberrel, leve-
 let „Böhémlelkű” címen a kiadóba jelle-
 gere. 8761

Könyvtáros

intelligens ur nőt, 80.000 korona hozo-
 mányjal, ezután keres hozzá illő gyermek-
 zelen igazi ur embert házasság céljából.
 Levelet „Könyvtárosi álom” jellegre a
 kiadóba jellezve kér. 8762

Levelezés.

„Mérnök 36.”

jellegre levél van a kiadóban, kérem át-
 venni. 8752

„Árván”

Sürgős levele van, kérem átvenni. 8757

Melelt,

intelligens nővel, kinek önálló lakása van,
 állandó, igaz bensős barátságot kötne rok-
 kant tiszt leveleket „Mérnök 36” kiadóba
 kerék. 8722

Alkalmazást keres.

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett fiatal ember, könyve-
 lőnek ajánlkozok. Cím a kiadóba. 8734

Könyvtárs

ki minden irodai teendőben is gyaker-
 lott, egész délutánt, vagy délutánra al-
 kalmazást keres. Cím a kiadóba. 8738

Műti néhány óra

könyvelési munkát vállal tisztviselő.
 Megkereséseket „Könyvtár” jellegre a ki-
 adóhivatalba kér. 8747

Szakkvizsgázott

erdőőr, azonnali belépésre állást keres.
 Cím a kiadóba. 8697

Alkalmazást nyer.

Egy

egy szakácsnő, jobb fizetéssel, csendes,
 nem vendéges házhoz, kerestetik. Cím a
 kiadóba. 8731

Deutsches Frauenlein

wird gesucht zu swei kleineren Schul-
 kindern. Anträge unter Chiffre gute Ver-
 pflegung, gute Behandlung an die Ad-
 ministration. 8736

Főnői tudó

szerep kisasszony, a házasszonyának
 támaszául kerestetik vidékre. Fiuma Já-
 nos térségéből neje, Marcella, Ha-
 nyadm. 8748

Postához

nem egyesített, keresek hosszabb időre
 oly hivatali kisegítőnőt, aki a kezelet
 teljesen ért. Kellemes otthon, teljes el-
 látás, fizetés meggyezés szerint. Cím
 Posta-Répeze. 8736

Két hónapos

gyermek mellé, hozzáértő asszony, szá-
 ras dadának kerestetik. Jelentkezni: Mer-
 ner, Bore, Bona-tér 15. 8750

Egy lány

megbízható leány, azonnal felvétetik, ro-
 mán vagy német nyelv megkivántatik.
 Cím a kiadóban. 8755

Rövidtávú munkában

jártas utazót, azonnali belépésre kere-
 sünt, egyenlő 2 jöházból való fia ta-
 nulónak fizetéssel felvétetik, Fleissig és
 Hirschfeld cégnél. 8694

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltöt-
 tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
 vebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Elegánsan

butorozott utcai szoba, azonnali kiadó.
 Luther-u. 2, II. em., ajtó 12. Telefon
 557. 8735

Egy utcai

és egy udvari előszoba, konyha, fürdő-
 szobából álló emeleti butorozott lakás, ur
 és hálozoba, konyha felszereléssel, Si-
 monyi-utca 3. sz. a. azonnali kiadó. Bő-
 vebbet Deák Ferenc-utca 20/a, 5. ajtó
 szám. 8737

Külön

bejárati tágas butorozott szoba, január
 1-től, fürdőszoba használattal, esetleg te-
 jet kaphat reggelire, kiadó. Cím a kiadó-
 ban. 8733

Lépcsőházi

butorozott szoba azonnali kiadó. Aulich-
 utca 2. sz. 8758

Vétel és eladás.

Fraszén,

tüzifa, méz, nyírfaszék, előnyösen be-
 szerelhető Általános Forgalmi Vállalat-
 nál, Borosbény. 8732

Kelengyék

való teljesen új mosatlan Rumburgi vá-
 szon ágyneműt kész ászorozással és him-
 zessel, eladó. Cím a kiadóban. 8749

Villanyvilágítás

eladók. Vécsey-utca 11/a. szám a. 8745

Egy rézkugamitara

eladó. Deák Ferenc-utca 38. hámszter-
 nél. Ugyanott egy férfi telikabát. 8763

Eladó

több darab új vászon és egy gramfon
 lemez. Cím a kiadóban. 8767

Egy

8 hónapos Szt.-Bernáthegyli kutya eladó.
 Szabadság-tér 16. sz. 8766

Di- zónó hus

van még nagyobb mennyiségben. Megyei
 és városi telefon 570. Cím a kiadóba. 8760

Kéveset használt

88-as női boksz korcsolyacipő eladó. Bat-
 thyány-utca 31. I. emelet jobbra. 8739

Premier

székálya eladó. Lipót-utca 27. 8750

Butorok adásvétele.

Ebédli, háló- és nappali szobaberendezés.
 Fa- és vasbutorok kaphatók Garai Ká-
 roly butorüzletében Arad, Asztalos Sán-
 der-u. 5. sz. 2791

Nyers berkövet

minden mennyiségben vesz Irom Arnold
 Bercsenyi Miklós-utca 39. szám, telefon
 194. szám. 6231

Meggyamagot

makól ériés, valamint petrezselyem
 és egyéb magvakat, ugyszintön edes no-
 mes terménygyümölcs, melyek célra-
 képességéért, fajtisztaságáért felelőssé-
 get vállalunk, legelőször napi áron szál-
 litunk. Termék maximális áron adunk
 el. Áruforgalmi Rézvénytáraság,
 Harkó. 6621

Kiadó

kelengyéből visszamaradt új ágyszatok.
 Cím a kiadóban. 8723

Mese-könyvek,

ifjúsági iratok, társasjátékok és az 83-
 asos úevi zenealbumok, igen látá-
 nyos árban kapható Knieszer L. és Társa
 Arad, Dobó-utca 1. Telefon 791. 8378

Könyv és zenemű

útdonságok óriási választékban kaphatók
 Deák Béla könyvkereskedésében, For-
 ray-utca. Telefon 902. 7411

Elegáns névjegyek

igen izéles kivitelben készülnek Deák
 Béla könyvkereskedésében Forray-utca.
 Telefon 902. 7411

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó-
 hivatalban. 7892

Ingatlan.

A helyrehozandó

egy igen szép háromszobás ma-
 gánház, adómentes, modern, min-
 den kényelmenttel, eladó. Bővebbet
 a kiadóban. 8671

Wesseliány-u. 86. szám

ház, nagy telekkel, szabad későbbi el-
 adó. 8730

Sarlat Demok-u. 86. sz.

ház, eladó. Értekezhetni ugyanott. 8744

Dez. 5. u. 4/b szám

jól jövedelmező bérház, eladó. 8746

5 szobás

modern maránház, különösen földbí-
 tokosok részére, nagy udvarral és egy 5
 holdas magyaradi szőlő, eladó. Érde-
 koldni d. u. 3-4. Cím a kiadóban. 7644

Eötvös-utca

17. és Szabadság-tér 4. számú házak el-
 adók. 8131

Csál László-utca 6. sz.

ház eladó. Értekezni lehet a 2. sz. eme-
 lten. 8696

Üzletek.

Jóforgalmu élelmiszerüzlet

nagy vevőkörrel, más vállalat miatt azon-
 nal eladó. Cím a kiadóban. 8686

Eladó

egy jóforgalmu szatócsüzlet, amit egy ma-
 gános nő is vezethet. Cím a kiadóhiva-
 talban. 8682

Különféle.

Elvezett

szombat óta 1 kb. 45 cm. magas, 8 hóna-
 pos vizsla (szuka). Ismertető jelei: fehér
 alap napbarna feltokkal, lábai tarkák,
 farka rövid, Sári nevre hallgat. Megtaláló
 100 korona jutalomra részesül. Cím:
 Menráth, Arad, Közgazdasági bank. 8710

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
 a Messinger-boy irodában, Deák Ferenc- u.,
 Barna Béla hirdetésli és hírlapíródjában
 Zrínyi- u. és a Keasuth-utcai papírüzlet-
 ben.

Gyógyászat.

Ruh és vizsketőség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül
 Ferenc-téri Vajdits-gyógyászertárban. Kis
 fégy 2 korona, nagy fégy 3 korona 50
 fillér. 6171

ÉKSZER OCCASIO

m. kir. fémmellett 14 karátos
 arany ékszerek már 3 grammon
 felül vételnél a mai naptól
 kezdve fafont nem számítva,
 gramját 8 kor. 76 fillérért áru-
 sítom. Nagy raktár karikagyü-
 rükben legjobb alkalom aján-
 dékok vételére.

Aranyat a legmagasabb napi
 áron beváltak vagy becserelek.

Központi arany beváltó ékszerész

(szérvényileg bejegyzett cég) 7855

ARAD, József főherceg-ut 12.
 sz. Lutheránus templom mellett.

As áruk akkor lesznek a jelzett ár-
 ban számítva, ha az illető a lapra
 hivatkozik.

35 éve fennálló

vendéglő-kávéház,
 fűszeres üzlettel, 8722

korlátolt és korlátlan italmérés,
 trafik, összes jogokkal, modern
 ház nagy nyári helyiség, telek,
 örök áron eladó. — Bővebbet:

BAGDY LAJOS, Erdőhegy.

„HUNGÁRIA”

RUM,

Likör, továbbá min- Pálinka
 denemű
 eszenelék és kompozitók a legjobb.
 Ajánlja helyt Arad:

Szemző Ármid

áruügynökség és bizományi raktára
 Aradon. 861

Interurbán telefon 592 szám.

Használt ólom
 megvételre kerestetik.
 Bővebbet a kiadóhivatalban.

Használ- ják az én Talpvédő

(szavatolt valódi talpbőrből)

biztonságot nyújt a lábball tartósságáért, újra talpalást megtakarít és
 óvja a nedvességtől.

Elárulás csak viszonteladók részére, nagyban árban. Schlen-
 vertrieb Braunstein Wien, I. Gröchenngasse No. 7. Abt. II/a. 7317

A legkisebb megrendelés egy postacsemege válogatva mindenféle nagyságban.